

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

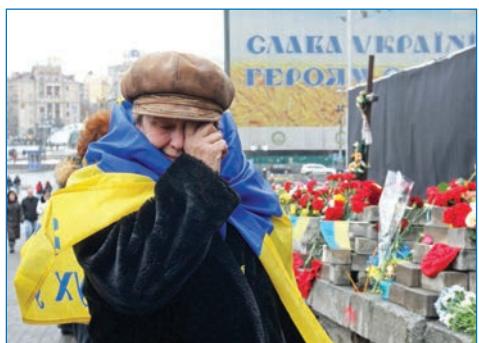
№ 9 (1842)

П'ятниця, 27 лютого 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

МИ – СИЛЬНІШІ, БО З НАМИ ПРАВДА І БОГ!

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ СТАЛА ПЕРШОЮ І, ГОЛОВНЕ, – ВИГРАНОЮ БИТВОЮ У ВІЙНІ ЗА НАШУ НЕЗАЛЕЖНІТЬ, ЗАВІВ ПРЕЗІДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО НА МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПІД ЧАС ЦЕРЕМОНІЇ ВШАНУВАННЯ МИНОУДІ П'ЯТНИЦІ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ.

Виступаючи перед багатотисячною громадою, яка зібралася на Майдані, де рік тому загинули Герої, Глава держави вказав: «Вони стояли тут пілочі-пілочі, представники різних етносів, віросповідань; вихідці зі сходу і з заходу, півночі і півдня; які говорили українською, російською та іншими мовами. Їх об'єднала спільність Батьківщина, спільність Вітчизна, їх об'єднала Україна, палка любов до неї і геройча боротьба за сповнене гідності європейське майбутнє нашої держави».

Президент наголосив, що на Майдані боролися не тільки і не стільки з маріонетковим режимом Януковича, скільки – за європейське майбутнє України. «Коли ворог побачив, що мирний аншлюс України в Митний союз захлинувся, він вирішив танками та «Градами» розчленувати Україну. Та цій авантюрі також не довелося стати реальністю. Новостворена українська армія за всенародної волонтерської підтримки зупинила ворога на східних рубежах. Народжені не для війни українці, мирні українці, бо ми є мирний народ, взяли до рук зброю і зупинили добро вишколену армію – одну із найпотужніших у світі і на континенті». Петро Порошенко відзначив, що саме подвиг Небесної Сотні надихнув сотні тисяч українців на боротьбу з російською агресією.

(Продовження на 2-й стор.)

УКРАЇНСЬКИЙ МАЙДАН ВИМАНИВ РОСІЇ ВЖЕ ЦІЛИЙ РІК НЕ ІСНУЄ

«ЩУРЯЧИЙ» ХАРАКТЕР ЗЛА ПЕРЕТВОРИВ РОСІЮ НА ТЕЛЕСТУДІЮ, ВОЕНТОРГ І КРАЙНУ, ЯКА ЖИВЕ ЧУЖИМИ ПРОБЛЕМАМИ

Великий російський поет Осип Мандельштам називав своє старіччя «століттям-вовковим». Це визначення з'явилось в його поетичних зошитах у березні 1931 року, до троїнту нацизму залишалося ще кілька років, але більшовизм і фашизм вже троїмфували – і було ясно, що тільки «століття-вовководав» може придушити це всепоглинаюче, оскалене зло. Мандельштам буквально фізично відчував ходу цього страшного, не-вблаганого століття, століття, від якого було не сховатися.

ХХІ століття – «століття-щуролов». Це – час поваленого глобального зла, епоха, коли шури вдають себе вовками, але їм ніхто не вірить. Вовками відчували себе і Слободан Мілошевич, і Саддам Хусейн, і Муамар Каадафі, і багато інших дрібніших дикторів. У нашому столітті зі і нападає по-щуроловому, а не по-вовчому – погодьтеся, що є різниця між атакою на Перл-Харбор і знищеннем веж-блізнюків, між нападом на Фінляндію і «ввічливими чоловічками» в Криму чи бандитами на Донбасі... Але для того, щоб зрозуміти, що вовк – це щур, необхідно виманити його з нори... В цьому і полягає суть подій, що відбуваються в ХХІ столітті.

Мені завжди було цікаво, коли в Росії почнуться це нове століття. Здавалося, що країна безповоротно застягла в справжнісінькому ліхолітті, що почалося ще в період пізнього Єльцина, з чеченськими війнами,

ПУТИНА.

Президент Росії Володимир Путін.
Москва, 23 лютого 2015 року

в будь-якій країні світу і подивіться, про що його головні новини. Ви не помилилися. Росії вже цілий рік не існує. Якщо росіянин виходить на вулиці своїх власних міст – то тільки для того, щоб підтримати Майдан або влаштувати «антимайдан». Щоб висловити протест проти війни або зібрати гроші для жителів Донбасу. А російський порядок денний? Він відомий. Захід повинен припинити втурчатися в українські справи і зняти санкції, які були накладені на Росію через українську кризу. А ще підвищити ціни на нафту, якими Москву, наймовірніше, покарала за підтримку «жителів Донбасу». А ще...

Усе це перетворення Росії на гігантську територію, яка живе чужими проблемами, підміні країни телестудію і воєнторгом обумовлено «щурячим» характером зла. Вовки – ті більші воювали і намагалися б загристи жертву. Гітлер з Гіммлером теж влаштовували різноманітні провокації проти Польщі, але не для того, щоб проголосити на її території Познанську народну республіку, а для того, щоб окупувати і знищити. Молотов не намагався вдавати, що Кремль хоче польському народові щастя і процвітання.

Він назвав знищенну Гітлером і Сталіним державу «потворним дитям Версальського договору» – і був такий. Путін, ймовірно, також ж думки про Україну. Але він продовжує запевняти світ – й іноді здається, що самого себе – у своїй цілковитій непричестності до трагедій, які почали відбуватися в сусідній країні з грудня 2013 року. І не помічає, що йому ніхто вже не вірить.

Якби не Майдан, Путін продовжував би якість в своїй норі ще дуже-дуже довго. Він їздив би на зустрічі «Вісімки» й обговорював би з Бараком Обамою ситуацію в Сирії. Він збирав би експертів на своїх валдайських посіданнях і впіарював би їм про «багатополярний світ», а вони давалися б млинцями з чорною ікрою і приголомшено кивали. Йому давали б кредити, коли ціна на нафту опускалася, – і знову починали б вкладати інвестиції в діряве відро його економіки за перших же ознак енергетичної стабілізації. Він би повчав, лякав, підкуповував і комісився, останній хижак незламної імперії. І партнери по переговорах дивилися б на нього без любові, але з повагою.

Майдан став сопілкою в умілих руках «століття-щуролова». Путін пішов за звуками українських козацьких маршів як зачарованій – і слідом за ним рушили в останній путь олігархи, депутати, міністри, народні артисти, журналісти, статисти «антимайдану» і «народних республік», словом – вся президентська рать. І чим далі вони йдуть – тим більше дрібніють: шерстка звальється, лапки підкошуються, в очах уже немає колишнього вогню, а тільки невгамовна злість і ненависть. І вже помітно: ні, це – не вовча зграй.

Віталій ПОРТНИКОВ,
журналіст і політичний коментатор,
оглядач Радіо «Свобода»

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

МИ – СИЛЬНІШІ, БО З НАМИ ПРАВДА І БОГ!

(Закінчення)

Поч. на 1-й стор.)

«Нам протистоїть потужний ворог, значно численніший, ніж ми, і, на жаль, набагато краще озброєний. План напасті на нас він виношував роками. Він готував саме для цього свої збройні сили і формував у нас усередині країни п'ять колону. Але ми все одно сильніші, бо з нами правда, і ми — сильніші, бо з нами Бог. Для нас ця війна за свою землю, за нашу землю — війна справедливості. І це визнано всім світом, бо весь світ зараз є солідарним з Україною», — сказав Президент.

Глава держави наголосив на необхідності збереження єдності. «Ми це продемонстрували на фронти і зараз аж ніяк не допустимо внутрішнього фронту, над відкриттям якого дуже наполегливо працюють спецслужби сусідньої держави,

Героїв. Присутні вшанували загиблих хвилиною мовчання.

За словами Глави держави, Україна кожного 20 лютого відзначатиме День Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя під час Революції гідності, захищаючи Україну. «Завдяки їхній самопожертві ми живемо і дихаємо, і маємо унікальний шанс змінити країну на краще, і не дай, Боже, нам його змарнувати», — сказав Президент.

Президент заявив: усі, хто вбивав Героїв на Майдані, отримають по заслугах. За його словами, поки що правоохоронні органи недостатньо зробили для покарання вбивць. Судді, які протягом останнього року покривали підозрюючих у причетності до розправ над Майданом, будуть притягнені до відповідальності. «Це — дуже складні і заплутані справи. Знинено доказову базу,

сказав він. Зоя Кузьменко, мати Героя Небесної Сотні Максима Шимка, наголосила: «Поки в Україні є такі батьки і такі Герої, Україні не здолати».

* * *

У неділю в Києві прошов багатотисячний Марш Гідності, приурочений до першої річниці перемоги Революції гідності.

Народна хода, в якій взяли участь, за попередніми даними, близько 100 тисяч осіб, розпочалася з вулиці Інститутської, пройшла Шовковичною, Грушевського та Європейською площею.

Разом з Президентом Петром Порошенком, Головою Верховної Ради Володимиром Гройсманом, Прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком на чолі колони пройшли Президенти Литви Даля Грибаускайте, Польщі — Броніслав Коморовський, Федеративної Республіки Німеччина — Йоахім Гаук, Молдови — Ніколає Тімоті, Грузії — Георгій Маргвелашвілі, Словачької Республіки — Андрей Кішка, Голова Європейської Ради Дональд Туск, Прем'єр-міністри Естонії Андріус Ансип, Латвії — Лаймдота Страуума та інші.

Марш Гідності вулицями Києва пройшли тисячі українців, представники польської, грузинської, німецької, французької громад, духовенства. Громадяни йшли під прапорами України, Євросоюзу, Грузії, Польщі, Литви. Час від часу різними мовами лунали гасла: «Слава Україні — героям слава!», «Україна — це Європа!», «Україна, воля, гідність, перемога!». Під час маршу співали Гімн України, у запису лунав Гімн Європи «Ода до радості» Бетховена.

Завершився марш на Майдані Незалежності молитвою за мир. Тут же представники церков відслужили молебень за мир в Україні та справили панаходу за загиблими українцями. Після цього пролунав духовний гімн України «Боже великий, єдиний, нам Україну храни» Миколи Лисенка на слова Олександра Кониського.

Учасники, серед яких були також дипломати, представники місій іноземних держав, члени українського уряду, народні депутати, лідери церков і релігійних організацій, вшанували пам'ять загиблих. Вони встановили лампадки під стеллою Незалежності.

* * *

«МАЙДАНІВЦІВ РОЗСТРІЛЮВАЛИ РОСІЙСЬКІ СНАЙПЕРИ ТА «ЧОРНИЙ БЕРКУТ»... СНАЙПЕРАМИ НА МАЙДАНІ КЕРУВАВ РАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ПУТИНА ВЛАДІСЛАВ СУРКОВ...» ЧИТАЙТЕ СТОР. 4

сіючи страх, паніку, зневіру у наших силах і недовіру українців один до одного. Ми зламаємо цей сценарій і переможемо, як перемагали досі! — заявив Президент.

«Я впевнений, Україна буде жити у мірі, розвивається і рухатися в обрамуєному європейському напрямку. І станеться це завдяки нашим з вами янголам-охоронцям: Героям Небесної Сотні і ще багатьом сотням лицарів, які віддали найцінніше, що вони мають, — своє життя за Україну», — сказав Петро Порошенко.

Після цих слів син Героя Небесної Сотні, Героя України Андрія Цепуна Владислав разом із Президентом запустив символічні «Промені Гідності», і над нічним Майданом угору здійнялися блакитні промені, кожен — з місяця, де рік тому загинула людина. Глава держави оголосив загальномаціональну хвилину мовчання. Після цього над Майданом залунала «Пливе кача», пісня, під яку Майдан проводжав у останню путь своїх Героїв.

* * *

Президент Петро Порошенко в річницю Революції гідності вручив 107 орденів «Золота Зірка» Героя України рідним та близьким Героїв Небесної Сотні.

«Від імені усього Українського народу — щира подяка Вам, матері та батьки, за те, що виростили таких мужніх і прекрасних синів та дочек, і доземний уклін синам та дочекам, які втратили батьків», — сказав Президент, звертаючись до присутніх.

Багато хто не стримував сліз. Багато нагород з рук Президента отримали діти, яких тримали на руках рідні

сказав він. Зоя Кузьменко, мати Героя Небесної Сотні Максима Шимка, наголосила: «Поки в Україні є такі батьки і такі Герої, Україні не здолати».

У неділю в Києві прошов багатотисячний Марш Гідності, приурочений до першої річниці перемоги Революції гідності.

Народна хода, в якій взяли участь, за попередніми даними, близько 100 тисяч осіб, розпочалася з вулиці Інститутської, пройшла Шовковичною, Грушевського та Європейською площею.

Разом з Президентом Петром Порошенком, Головою Верховної Ради Володимиром Гройсманом, Прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком на чолі колони пройшли Президенти Литви Даля Грибаускайте, Польщі — Броніслав Коморовський, Федеративної Республіки Німеччина — Йоахім Гаук, Молдови — Ніколає Тімоті, Грузії — Георгій Маргвелашвілі, Словачької Республіки — Андрей Кішка, Голова Європейської Ради Дональд Туск, Прем'єр-міністри Естонії Андріус Ансип, Латвії — Лаймдота Страуума та інші.

Марш Гідності вулицями Києва пройшли тисячі українців, представники польської, грузинської, німецької, французької громад, духовенства. Громадяни йшли під прапорами України, Євросоюзу, Грузії, Польщі, Литви. Час від часу різними мовами лунали гасла: «Слава Україні — героям слава!», «Україна — це Європа!», «Україна, воля, гідність, перемога!». Під час маршу співали Гімн України, у запису лунав Гімн Європи «Ода до радості» Бетховена.

Завершився марш на Майдані Незалежності молитвою за мир. Тут же представники церков відслужили молебень за мир в Україні та справили панаходу за загиблими українцями. Після цього пролунав духовний гімн України «Боже великий, єдиний, нам Україну храни» Миколи Лисенка на слова Олександра Кониського.

Учасники, серед яких були також дипломати, представники місій іноземних держав, члени українського уряду, народні депутати, лідери церков і релігійних організацій, вшанували пам'ять загиблих. Вони встановили лампадки під стеллою Незалежності.

* * *

«МАЙДАНІВЦІВ РОЗСТРІЛЮВАЛИ РОСІЙСЬКІ СНАЙПЕРИ ТА «ЧОРНИЙ БЕРКУТ»... СНАЙПЕРАМИ НА МАЙДАНІ КЕРУВАВ РАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ПУТИНА ВЛАДІСЛАВ СУРКОВ...» ЧИТАЙТЕ СТОР. 4

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАВ МІЖНАРОДНУ ВИСТАВКУ ОЗБРОЄНЬ IDEX-2015

Президент України Петро Порошенко відвідав міжнародну виставку озброєнь та військової техніки IDEX-2015, що проходить в Абу-Дабі. Глава держави оглянув експозицію та відзначив високий рівень її організації.

«На жаль, сьогодні у світі знижується рівень безпеки, тому зростає популярність IDEX», — сказав Президент.

Глава держави оглянув і український стенд на виставці, на якому представлено продукцію провідних підприємств оборонно-промислового комплексу України.

IDEX — одна з найбільш значущих світових виставок озброєнь і технологій безпеки. Захід проводиться один раз на два роки. Перша виставка IDEX відбулась у 1993 році. Найбільш потужно на виставці представлено озброєння сухопутних військ та противовітряної оборони, морську техніку. Новинкою виставки у 2015 році є відкриття павільону безпілотних літальних апаратів (БПЛА).

«На виставці IDEX відбулися важливі переговори. Українські підприємства-виробники підписали декілька важливих контрактів на десятки мільйонів доларів, які допоможуть нам залучити валюту в країну і водночас дадуть необхідні ресурси для підвищення можливостей української армії, прискорення проведення модернізації та залучення найкращих виробників для забезпечення оборонної стратегії», — повідомив Президент.

У присутності Глави держави начальник Генерального штабу Віктор Муженко підписав документ про військовотехнічну співпрацю між Україною та ОАЕ. За словами Президента, під час зустрічі також обговорювалось питання фінансової допомоги з боку ОАЕ, створення інвестиційного фонду, який би полегшив інвестування ОАЕ в Україну, а також питання співробітництва у банківській сфері.

ПОНД МІЛЬЙОН ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ...

У регіонах України зареєстровано близько 1,07 мільйона переселенців із Криму, Донецької та Луганської областей, повідомляє прес-служба Міністерства соціальної політики.

«Станом на 24 лютого за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласніх і Київської міської державних адміністрацій узято на облік 1 069 809 переселенців, або 758 836 сімей із Донбасу та Криму», — йдеється в повідомленні.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
У ЗВ'ЯЗКУ З РОКОВИНАМИ
ТРАГІЧНИХ ПОДІЙ У КРИМУ

Шановні співвітчизники!

Азіз ватандашлар!

Уважаемые соотечественники!

Цими лютневими днями виповнюються роковини драматичних подій далекої історії півострова та сьогодення Криму.

Згадаймо, як московські більшовики в Криму 23 лютого 1918 року, втопивши місцевий спротив у кров, стратили видатного кримськотатарського діяча, одного із засновників і голову національного Курултаю, Муфтія мусульман Криму, автора кримськотатарського національного гімну «Ант ет-кемен» Номана Челебіджихана.

А рівно рік тому відбулися події, які у ХХІ столітті важко забагнути будь-якій цивілізований людині. Людство стало свідком цинічних дій, спрямованих на насильницьке захоплення Криму — невід'ємної частини Української держави. Так званий референдум, оголошений та проведений одночасно з масштабним вторгненням на кримську землю російських військових, був не чим іншим, як фарсом, закликаним прикрити відкриту агресію Росії проти України.

Наша держава у жодному разі не визнає результатів цього нікчемного акту, проведеного всупереч міжнародному праву та національному законодавству України. Тим більше, що переважна частина мешканців Криму, насамперед кримські татари та українці, висловили активний бойкот цьому політичному шоу, зберігши свою відданість Україні.

Україна ніколи не відмовиться від своїх суверенічних прав на Крим, буде захищати всіма доступними засобами права людей, які там живуть. У цьому питанні існує повний консенсус між українською владою, політиками та громадянським суспільством. У цьому ми маємо також абсолютну підтримку держав світу та всіх міжнародних організацій.

Дорогі кримчани!

Я хотів би звернутися передусім до тих із вас, хто незалежно від етнічного походження, мови спілкування, релігійної належності вважає себе громадянином України.

Люди старшого віку добре пам'ятають, як зранена під час Другої світової війни, зневажена внаслідок сталінських депортаций кримськотатарського народу та представників інших етносів, виснажена через безгосподарність у повоєнні роки кримська земля почала стірмко відроджуватися. Напоєна водами Славутича вона знову стала давати багаті врожаї. Завдяки працьовитим рукам і зусиллям вихідців з України, відновилася та зміцніла економіка, розвивалася рекреаційна галузь.

Майже одночасно з відновленням державної незалежності українці протягли руку своїм братам, всіляко сприяли поверненню на батьківщину та облаштуванню виселених комуністичним режимом кримських татар, представників інших національностей, чим домом був та завжди залишатиметься Крим.

Але з минулого року на кримську землю знову були привнесені недовіра, розбрат і ворожнеча. Відомі численні факти порушення російськими окупантами прав кримських татар, етнічних українців, росіян, представників інших етносів Криму, які мають проукраїнські погляди. У Криму панує поліцейське свавілля, арешти за надуманим приводом, обшуки навіть у культових закладах, депортaciї лідерів та арешти членів Меджлісу кримськотатарського народу — представницького органу корінного народу Криму.

Настане час, і кожен, хто здійснить та здійснюватиме злочини проти Української держави та против прав людини в Криму, постражде перед міжнародним та українським судами. Ті, хто зараз «націоналізує» власність українських громадян, підприємств, закладів та органів влади, хто у піратський спосіб видобуває з українського шельфу корисні копалини, хто всупереч національному та міжнародному праву використовує інші ресурси України в Криму, мають знати, що доведеться повернати все незаконно взяте та відповісти за вчинене. Органами влади вже зараз здійснюється необхідна робота для відновлення прав власності за допомогою міжнародних судів.

Переконаний, цивілізований розвиток Криму, реалізація його багатого потенціалу можливі лише в складі незалежної та неподільної України.

Українська держава поверне контроль над тимчасово окупованою територією. Не буду сьогодні говорити, що це відбудуватиметься швидко і просто. Але це станеться обов'язково, ми разом відбудуємо новий Крим, в якому будуть забезпечені права й інтереси корінного народу Криму і всіх мешканців півострова, незалежно від їхнього етнічного, мовного та релігійного походження. І за це ми боремося та боротимося разом!

Да здравствует единая Украина!

Яшасын бирлик Украина!

Хай живе єдина Україна!

Президент України

Петро ПОРОШЕНКО

23 лютого 2015 р., м. Київ

Крим - наш дім!

KC

23 лютого біля стін посольства Російської Федерації у Києві відбувся пікет проти анексії Криму, приурочений до річниці анексії півострова. Організатори акції — громадські активісти, які вимушено виїхали з Криму, — наголошують, що пікет — це перший етап інформаційної кампанії проти окупації. У рамках акції відбудуться «круглі столи», флешмоби, зокрема, мітинг на майдані Незалежності, запланований на 28 лютого.

У пікеті біля російського посольства взяли участь кримські громадські активісти, правозахисники, переселенці, а також кияни, небайдужі до проблеми анексії Криму.

«Мені покликали сюди мої друзі. Я підтримую те, що Крим — це Україна. Я дуже люблю Крим, як й інші місця України, пов'язані з гарною природою і прекрасними людьми», — пояснив мотиви своєї участі в пікеті киянин Ігор Ситий.

У руках учасники тримали плакати: «Путін, Лавров, Сурков — це називається інтервенція, окупація, агресія», «Російський Крим

ТИМ ЧАСОМ...

У КІЄВІ СТАРТУВАЛА ІНФОРМАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ ПІВОСТРОВА

— брехня, Крим — Батьківщина моя». На паркані, що огорожує російське посольство, пікетники розмістили фото, на яких відображені сцени силового вторгнення російських військових на півострів.

За словами голови Центру громадянської освіти «Альменда» Ольги Скрипник, фотовиставка була проведена для того, щоб показати, що рік тому в Криму сталося саме військове вторгнення Росії на територію Криму, а не приєднання до Росії в результаті волевиявлення кримчан.

«Рік тому в Севастополі відбувся мітинг, з якого почалися захоплення адміністративних будівель на території Криму. Перші захоплення відбулися в Севастополі, потім — у Сімферополі. Дуже важливо, що, як ви бачите на фотографіях, це не були мирні захоплення з участі громадян, це були захоплення з використанням збройних сил Російської Федерації, з використанням невідомих озброєних людей — так званих «зелених чоловіків», — повідомила Ольга у коментарі журналістам.

Загалом на пікет зібралися кілька десятків людей. Координатор руху «Євромайдан-Крим» Андрій Шекун пояснив невелику

Пікет біля російського посольства

ПРОДУКТИ ДЛЯ ОКУПАНТА:

УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИ БЕЗПЕРЕШКОДНО ЙДУТЬ В РОСІЮ ЧЕРЕЗ КРИМ

Під виглядом постачання товарів на свою окуповану територію український бізнес заробляє на обхідних поставках продуктів харчування до Росії і в сепаратистські «республіки» на сході країни.

Сільського господарства Криму Віталій Поліщук (цитується за «РИА Новости»).

Причому це стосується не тільки періоду початку «блокади», що можна було б списати на інерційність бізнесу або виконання раніше укладених контрактів. На початку лютого кримське управління Россельгоспнагнадлу повідомляло, що потік продуктів із сільськогосподарської сировини з України не те, що не зменшився, а навіть відчутно зрос. Так, за перший тиждень місяця обсяг ввезеної продукції зріс удвічі до 23 945 тонн.

За інформацією «Центру журналістських розслідувань», від початку дій в Україні закону про вільну економічну зону «Крим» (з 27 вересня 2014 року) товари відправили та послані до Криму та Кримського підприємства. При цьому загальна вартість постачання до кінця минулого року склала 288,3 млн. долларів США. Найбільша питома вага припала на молочну продукцію (22,9 млн. долларів), алкогольні та безалкотні напої (15,6 млн. долларів).

Для порівняння: з Криму в Україну за цей же період ввезли товарів на 20 млн. долларів, або в 14 разів менше. В основному йдеться про непродовольчі товари.

Як підрахували в організації «Майдан закордонних справ», яка ретельно стежить за порушенням економічного режиму анексованої території, всього від початку дії закону про вільну економічну зону «Крим» і до кінця минулого року з України завезли на півострів 1,3 млн. тонн продовольства. За словами керівника організації Богдана Яременко, якщо узвіти, що кожен кримчанин з'їдає в день кілька продуктів і не брати до уваги власне виробництво в Криму, то вийдить, що за цей час на півострові спожито близько 250 тис. тонн їжі. Різниця в більш ніж мільйон тонн, на думку громадського діяча, вивозиться з Криму в Росію і на Донбас.

«Забуваємо, що якесь власне виробництво є і в Криму — отри-

підтверджують і місцеві жителі. Як повідомляють підприємці сімферопольського оптового ринку «Привоз», великотоннажні вантажівки з сільськогосподарською продукцією з України пряма на трасі поблизу Сімферополя перевантажують свій вантаж у фури з російськими номерами. «У той час, коли у легального бізнесу зустріювані зв'язки, спостерігаються перебій в поставках продуктів, а ціни ростуть, через територію Криму транзитом йдуть у Росію тисячі тонн нелегальних продуктів», — розповіла підприємці «Центр журналістських розслідувань».

За словами очевидців, подібні перевантажувальні пункти організовані також поблизу Джанкії і на території Сімферопольської нафтобази (12-й кілометр траси Сімферополь — Джанкой).

Подібна схема вигідна всім сторонам. Росія ввозить українські продукти під виглядом кримських, що знімає питання про можливі санкції та візін мита. Українські ж постачальники знімають з себе будь-яку моральну відповідальність — адже де-юре вони постачають продовольство не в країну-агресора і не терористам, а нашим же співвітчизникам, які лише опинилися на окупованій території волею долі. А державні структури обох країн дивляться на ситуацію крізь пальці, даючи можливість заробити своїм комерційним структурам. Як кажуть, нічого особистого — тільки бізнес.

Роман НІКОЛАЄВ
(«Крим.Реалії»)

На сімферопольському ринку «Привоз». Січень 2015 року

«ЯНУКОВИЧ ВІЧНО ГОРІТИМЕ В ПЕКЛІ...»

Президент Петро Порошенко сумнівається, що Росія, яка є причетною до вбивств на Майдані, колись видасть Україні екс-президента Віктора Януковича. Про це він сказав на церемонії вручення державних нагород членам родин Героїв Небесної Сотні, повідомляє прес-служба Глави держави.

«Тепер уже остаточно ясно, що ми на Майдані рік тому боролися не з Януковичем. Він був лише жорстокою і слухняною маріонеткою», — зазначив Президент. За його словами, агресія Росії проти України почалася ще зі зриву підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом, яка мала відбутися у Вільнюсі.

«До ліквідації та розшматування України в Москві готувалися ще до перемоги Майдану. Вони очікували падіння влади Януковича за днія на день — і прискорили хід подій».

«Генеральна прокуратура та СБУ встановили чіткий російський слід у розстрілі Майдану. Слідство, нарешті, отримало доступ до записів приватних телефонних розмов Януковича з представниками російських силових структур. Вони разом заздалегідь готувалися до розстрілу», — наголосив П. Порошенко.

Він нагадав, що днями керівництво Служби безпеки поінформувало про те, що допитані нею бійці «Альфи» дали свідчення, що помічник президента Росії Владислав Сурков керував організацією снайперських груп іноземців на Майдані.

«Питання про людяність не мають терміну давності, так. Але поставлю і собі, і вам риторичне запитання: хіба Росія колись видасть нам злочинца Януковича, головного винуватця кровопролиття на Майдані? Я не сумніваюся, що він вічно горітиме в пеклі, але це вже поза юрисдикцією земного суду», — сказав П. Порошенко.

«Тим не менш, для торжества справедливості з моєї ініціативи Верховна Рада ухвалила закон про можливість заочного притягнення до відповідальності очільників колишнього режиму, які вбивали людей та грабували країну, але цього недостатньо», — додав він.

«СНАЙПЕРАМИ НА МАЙДАНІ КЕРУВАВ СУРКОВ...»

Глава Служби безпеки України Валентин Наливайченко звинувачує помічника президента Росії Владислава Суркова в тому, що він керував

снайперськими групами іноземців на Майдані Незалежності в лютому 2014 року. Про це глава СБУ заявив в ефірі телеканалу «1+1», передає Еспресо.TV.

В. Наливайченко повідомив, що дану інформацію на допитах повідомили співробітники спецпідрозділу СБУ «Альфа». «Вони дали конкретні свідчення про місцезнаходження іноземних снайперських груп, які цілилися і в мітингувальників, і в співробітників Міністерства внутрішніх справ», — сказав він.

В. Наливайченко підкреслив, що правоохоронці мають документальне підтвердження іхньої протиправної діяльності в Україні. «В рамках цього провадження є посади, прізвища, копії паспортів, дати їхнього в'їзду-виїзду, яким зв'язком вони користувалися, в яких приміщеннях перебували, як радник президента Путіна Сурков ними керував в Києві...» — сказав він.

В. Наливайченко також зазначив, що три групи співробітників Федеральної служби безпеки Росії приїжджають до Києва в грудні 2013 — лютому 2014 року і здійснюють організацію та планування розгону активістів Євромайдану. Крім того, він підкреслив, що велика кількість правоохоронців і співробітників СБУ виявилися зрадниками і співробітниками іноземних спецслужб.

Зокрема, колишній керівник СБУ в Криму Петро Зима виявився співробітником ФСБ і допомагав Росії здійснювати анексію півострова.

Всього наразі у державній владі підозрюються близько 100 колишніх співробітників СБУ, 10 з яких заарештовано.

(УНИАН)

«МАЙДАНІВЦІВ РОЗСТРІЛОВАЛИ РОСІЙСЬКІ СНАЙПЕРИ ТА «ЧОРНИЙ БЕРКУТ»...

Секретар РНБО Олександр Турчинов називає доведенім те, що наказ розстрілювати людей на Майдані рік тому віддавав колишній президент Віктор Янукович.

Як сказав Турчинов в ефірі телеканалу «1+1», також доведено, що колишній президент віддавав ці накази через колишніх міністра внутрішніх справ Віталія Захарченка і голову СБУ Олександра Якименка.

Крім того, сказав він, Служба безпеки України має матеріали, що їх консультували високопосадовці з Федеральної служби безпеки Росії.

Як каже Турчинов, в Україні тоді працювала група офіцерів ФСБ, яка тренувалася на базі спецпідрозділу

СБУ «Альфа», і вони разом відправлювали плани локалізації Майдану. «Більше того, в СБУ є напрацювання, що снайпери, які розпочинали вогонь, — це саме представники російських структур», — наводить його слова Радіо «Свобода».

За його словами, матеріали, які вже напрацювані сьогодні, стосуються близько сотні колишніх високопосадовців, починаючи від Віктора Януковича, Віталія Захарченка, колишнього генпрокурора Віктора Пшонки та інших.

«Більше того, МВС проводить затримання безпосередніх учасників цього процесу (масових розстрілів на Майдані) — це так звані представники «чорного «Беркута», які виконували ці накази», — додав Турчинов.

ЧОРНА СПРАВА «ЧОРНОЇ РОТИ»...

Через рік після трагічних подій на Майдані встановлені всі бійці роти спецпризначення полку міліції особливого призначення «Беркут», які брали участь у розстрілі протестувальників 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській в м. Києві.

Тоді від куль спецпризначенців загинули 39 учасників мирних протестів, і не менше 8 осіб було поранено, повідомляє прес-служба столичної прокуратури.

«Крім раніше затриманих двох бійців та командира цього підрозділу, слідчими 23 лютого 2015 року повідомлено про підозру ще 20-ти бійцям так званої «чорної роти» за ч. 4 ст. 41, ч. 3 ст. 365, п.п. 1, 5, 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 15 п.п. 1, 5, 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 262 КК України (перевищення службових повноважень, що спричинило тяжкі наслідки; вчинення за попередньою змовою умисних вбивств та замахів на вбивства декількох осіб, способом, небезпечним для життя багатьох осіб; втрати табельної зброї)», — йдеться у повідомленні.

Відтак двох бійців у понеділок внаслідок спільної спецоперації Генпрокуратури, МВС та СБУ було затримано, інших оголосили в розшук. «Судом винесено ухвали про їхнє затримання та доставку до суду для обрання запобіжного заходу. За результатами понад двадцяти обшукув, проведених одночасно у Києві та шести областях, а також інших слідчих та процесуальних дій, отримані додаткові дані причетності вказаних осіб до інкримінованих злочинів. Слідство у провадженні триває», — повідомили в ГПУ.

в'язково врятуємо, але іншими способами», — сказав Мустафа Джемілев.

Мустафа Джемілев провів 15 років у радянських тюрях, неодноразово оголошував голодаування, найдовше, в Омській тюрмі, тривало 303 дні. У найкритичніші дні тюремні лікарі примусово годували дисидента через зонд.

У програмі «В гостях у Дмитра Гордона» Мустафа Джемілев розповів, що припинив голодаування в 1976 році його переконав радянський фізик, дисидент і правозахисник Андрій Сахаров.

* * *

У Росії Надію Савченко звинувачують у причетності до загибелі російських журналістів на Донбасі.

Наприкінці червня сепаратисти захопили її в полон, перевезли через кордон і передали російським силовикам. Після цього Савченко взяли під варту в Росії. За даними захисту, вона не могла бути причетною до загибелі журналістів, оскільки потрапила в полон до їхньої смерті. Н. Савченко всі звинувачення відмінила.

Наприкінці січня слідчі повідомили Савченко про порушення проти неї нової кримінальної справи — про незаконний перетин кордону.

«Надію, доню, вже немає сенсу продовжувати голодаування. Росія — не та країна, де є гуманні принципи. Ми в Україні тебе обо-

ВИСТАВКА ДОКАЗІВ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ

У Києві на Михайлівській площі розпочала роботу документальна виставка «Присутність. Докази агресії російських військ на території України». Захід організовано з ініціативи Адміністрації Президента України й за підтримки силових відомств, Міністерства закордонних справ, Міністерства інфраструктури та Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Український кризовий медіа-центр забезпечив інформаційну підтримку.

Відкрили виставку заступник Глави Адміністрації Президента України Андрій Таранов та Секретар Ради національної безпеки й оборони України Олександр Турчинов. «Техніка, яку ви сьогодні бачите, забирає життя мирних мешканців Донбасу. Це — ворожа зброя, яку наші військові захопили у запеклих боях», — заявив Олександр Турчинов.

На документальній виставці були представлені захоплені українськими військовими гранатомети, датовані 2014 роком випуску, які не виробляються на території України. Ще одним доказом постачання російської агресії стали безпілотники, що виготовляються тільки на території РФ і які можуть транслювати зображення на відстань за 20 кілометрів, передавати зображення і координати цілей, здійснювати коригування вогню. Крім того, завдяки роботі українських військових та спецслужб, вдалося встановити не тільки російські походження представлена броньованої техніки і танків, але й номера військових частин, з яких їх відправили до України.

Українці також вперше зможливо побачити уламки боєзапасів ракетної системи «Смерч». Проросійські бойовики використали ракетну установку під час обстрілів Краматорська, внаслідок чого загинуло 17 людей та понад 60 було поранено. «Наразі у нас представлена техніка має статус доказів у кримінальних провадженнях, які доводять участь російських військ у військових злочинах та злочинах проти людяності», — зазначив голова слідчого відділу СБУ Василь Вовк.

Участь Українського кризового медіа-центру особливо важлива для донесення правди про присутність російських солдатів та військової техніки на території України до міжнародної спільноти. «Від іхнього слова, враження, передавання правди великою мірою залежить доля і успіх Української держави. Україна відкрита для іноземних журналістів, і наш центр готовий надавати останню інформацію про подальшу присутність російських військ на сході нашої держави», — сказала співзасновниця Українського кризового медіа-центру Наталія Попович.

Виставка відкрита для огляду з 10:00 до 22:00. Останній день експозиції — 28 лютого.

всієї землі, за ісклученням Східної Кореї та полудніх нескільких племен. Ім все рівно: війна ли, не війна ли... Плюс режисер Сенцов в Криму пленен, а под Луганськом Савченко поймали.

Ізвестно: ей не нравилась війна, но, так сказати, робота есть робота. Її схватали після, че мага огонь направить на кого-то, то нашим судям это невідоме, гуманних мер они не выбирают, а мучить женщин — это наш конек, мы это любим, вспомним Pussy Riot. Всяк облечений властию чудак, не давши жертве вирваться бесславно, тут из мужчины сделать Жанну д'Арк спосібен — а из женщины подавно. И после Минска, чуть забрезжал свет — арест домашний и режим щадящий, — Песков сказал, что вроде бы... Но нет! Оставь надежду всяк сюда входящий!

Коль ты у нас — уже виновна ты, хоть явных доказательств нет и близко, — как заявляет спікер, чи черти уже напоминают василіска. И даже если дружно погорим, и если весь народ плашає положим — мы можем все отдать, включая Крим, но Савченко отдать уже не можем. ТВ визжит, как бешеный койот, в сетях дрожат разводнені жала — она одна сяба не предает и голодовку держит как держала. Упорний чоловек, в конце конців, — бесценен, как палладий, как рутений, и Савченко — а с нею и Сенцов

— ценне всіх других приобретений. Все прочее, что мы приобрели, когда судьба страны переломилась, — по рассмотрены полные нули, а если приглядеться — яркий минус. Пока на Україні без помех звучат, как прежде, вистрели и залпы — я за нее би отдал наших всіх, сидячих наверху.

Да кто бы взял бы?
Дмитрий БЫКОВ
«Новая газета»

«БЛІЦКРИГ» РОСІЇ В УКРАЇНІ ГОТУВАВСЯ ДО ПОВАЛЕННЯ ЯНУКОВИЧА...

У розпорядженні російської «Нової газети» опинився документ, що являє собою сценарій «бліцкригу» Росії на південному сході України. Цей свого роду план «Барбара» був підготовлений для Кремля в оточенні найбільшого російського олігарха Костянтина Малофеєва, ймовірно, в період з 4 до 15 лютого 2014 року, ще до повалення режиму Віктора Януковича. Про це повідомив головний редактор «Нової газети» Дмитро Муратов (на фото) в ефірі радіо «Ехо Москви». Представляемо читачам фрагмент цього інтерв'ю.

— Нам до рук потрапив документ, кілька фраз із якого я процитую. Цього документа ніхто не знає, він ніде не публікувався. Ми готовимо його до друку, тому весь я його цитувати не буду. Це — документ, що, ймовірно, підготовлений групою людей, в якій, ймовірно ж, брав участь відомий олігарх, людина, яка вкрала кредит у ВТБ, людина, близька до АФК «Система», людина, творець свого величного фонду, — я маю на увазі такого православного найбільшого олігарха Костянтина Малофеєва.

Серйозне звинувачення.

— Хтось із його оточення, — я думаю, що ці люди більше, ніж він, мають можливість увійти в адміністрацію президента, увійти в Кремль, принесли туди сценарій можливих подій. Ви повинні звернути увагу на найголовніше: вся наша протидія Україні і вся наша організаційно-пропагандистська машина, яка включилася, вона включилася ніби у відповідь на державний переворот, — на зміщення Віктора Януковича.

Цей сценарій підготовлений і створений до того, як Віктор Янукович був відсторонений від влади. Тут міститься найжорстокіша і найточ-

З АРХІВУ «КС»

Шій публікації про розв'язану Росією війну у Чечні — вже 20 років. Нині палає неоголошена війна на сході України, кривавий сценарій якої приготовлений на тій самій пекельній кремлівській «кухні». Колись генерал Громов (на фото) був по-солдатські відвітішим (пізніше він керував Московською областю, згодом став депутатом Держдуми), тому й трохи проговорився про ту «кухню». А ми давайте проведемо паралелі...

«ОПЕРАЦІЯ ГОТОВИЛАСЬ В ГЛУБОКОЙ ТАЙНЕ...»

Генерал-полковника Бориса Громова, колишнього командувача 40-ї армії, яка воювала в Афганістані, ніяк не зарахував до симпатиків Джохара Дудаєва, як і не можна його назвати другом незалежних держав, створених на уламках Російської імперії. Він є патріотом Росії і прихильником «єдиної і неделимої». Тим більше читачам нашої газети буде корисно зіставити щоденні зведення «Останкіно» про події в Чечні з думками, висловленими військовим фахівцем високого рангу. Нижче друкуємо інтерв'ю, яке заступник міністра оборони Російської Федерації Б. Громов дав кореспонденту «Московських новостей».

— Після 26 листопада ви резко виступили проти си-лового рішення чеченської проблеми. Но почему не заявили свої протести до начала военной операции?

— Операція готовилась в глубокій тайні, і я простоничого іншої не знав.

— Ви хотите сказатъ, что военная коллегия МО не обсуждала план применения войск на Кавказе??

— В последние два года деятельность военной коллегии приобрела формальный характер. Ответственные решения, затрагивающие судьбу страны, все чаще принимаются ограниченным кругом должностных лиц, и чем серзнее задача, тем уже круг этих лиц. Военная коллегия была по сути отстранена от обсуж-

дения проблем, связанных с договором СНВ-2, с программой «Партнерство ради мира» и других очень важных для Министерства обороны документов. Решение о применении войск в Чечне тоже принималось кейлонь и колегией не рассматривалось. Хочу подчеркнуть, что я выступаю не против наведения порядка в Чечне и вообще в стране, а против методов, которые несовместимы с понятиями «конституционный порядок» и «демократия».

— Как бы вы оценили стратегию и тактику вооруженных сил в чеченской операции?

— В данном случае нет предмета для оценки, поскольку не наблюдается ни стратегии, ни тактики. Казалось бы, афганский опыт должен был нас чему-то научить. В частности, хотя бы тому, что, принимая решение о военных действиях, необходимо учитывать все местные особенности: исторические, национальные, религиозные, географические, метеорологические и т. д. Ничего подоб-

ного сделано не было. Судя по всему, решение принималось спонтанно. Войска, участвующие в боевых действиях, не подготовлены к этому ни в моральном, ни в физическом, ни в профессиональном отношении. Вооруженные силы не отличаются сегодня высокой обученностью личного состава, не имеют достаточно парка исправной и боеготовной техники, средств связи, управления, технического, тылового обеспечения и т. п. Все это заранее обрекло военную кампанию в Чечне на большие жертвы с обеих сторон.

— Вы противоречите официальным оценкам Министерства обороны, сообщениям правительственно пресс-центра...

— Дезинформация — не-пременный атрибут войны. Но в нашем случае она направлена не на «противника», а исключительно на собственный народ. За рубежом телекомпании показывают натуру войны без купюр. Сравните разрушения городов Аргун и Грозного с последствиями ударов по Ираку во время операции «Буря в пустыне» — и вам все будет ясно.

— Применение реактивных установок залпового огня и интенсивных бомбардировок по населенным пунктам оправдано с точки зрения боевой эффективности?

— С точки зрения боевой эффективности можно оправдать все, что угодно, в том числе и применение ядерного оружия, если исходить из условия, что победа должна быть достигнута ценой уничтожения

не можемо їх назвати поіменно, це — справа часу, — вона була вкінута. Вона була впорснута в політичне тіло влади.

— Як ми бачимо, — а бачимо, що це — історія, яка видається за просту, за логічну, — там навіть є, — послухайте: чому не приєднати різні міста сходу України, адже є угоди Євросоюзу про прикордонні міста, — асоціації прикордонних міст. І за допомогою асоціації прикордонних міст можна надати, — пишуть у цьому документі, — абсолютно легітимний характер приєднання до Росії частини територій.

Мабуть, зачарування такою простотою і витонченістю плану й відіграло свою чорну страшну роль. І тепер Путін робить все, щоб зупинити війну, але війна вже вирвалася, як мені здається, з-під контролю президентів «Нормандської четвірки».

— А як загалом призначення документа, бо з того, що візьмовіддаєте, складається враження, що він не те що побував у структурах влади, він, швидше за все, виходить від людей, близьких до влади.

— Бачите, будемо судити за справами, так? Будемо судити з того, що сталося. Ми ж бачимо, що всі склалися, все піар-за-безпечення, яке йшло, весь перехід від Криму до сходу України, — він передбачений. Він передбачений у цьому папері. Більше того, — частину людей, які стали першими і, до речі, найбільш ефективними менеджерами, — ну, це ж було таке спочатку піар-захоплення, тоді ще не було глобальних кровопролитт, як останнім часом.

Були захоплення будівель.

— Але це ж ті ж самі люди, співробітники Малофеєва. Стрелков працював у нього в Службі безпеки, Олександр Бородай, який очолив уряд ДНР, працював у нього, і, судячи з деякого навіть лоску і близку, який є в цих документах, це були такі не найпростіші мізки. Вони були не замішані. Вони пропонували таку яскраву історію, такий «бліцкриг», таку Барбароссу, що просто-таки...

Відчувається рекламний досвід.

— Прямо була чарівність у такому глобальному перегляді світу на нашу користь, та ще й фактично легітимному. (www.ukrinform.ua)

Р. С. Обіцяний документ вже оприлюднено — <http://www.novaya-gazeta.ru/politics/67389.html>

**ГОЛОВА «ЗАКОНОДАВЧИХ ЗБОРІВ СЕВАСТОПОЛЯ»
ЗІЗНАВСЯ У ПІДГОТОВЦІ
АНЕКСІЇ КРИМУ
ЩЕ З 2004 РОКУ**

Нелегітимний голова «парламенту» окупованого Росією Севастополя Олексій Чалий (на фото внизу) зізвався журналістам, що готував анексію Криму РФ ще з 2004 року, але тоді ситуація «не досягла такого екстриму». Про це він розповів в інтерв'ю газеті «Невське время».

«Так, ми готувалися до цього у 2004 і 2008 роках. Але тоді ситуація не досягла такого екстриму, як минулого року, коли Янукович відмовився підписати договір про асоціацію з Євросоюзом. Коли в Києві розкручували Майдан, ми тут активно готувалися до майдану-відповіді. Створили громадське об'єднання «Республіка». І потихеньку градус підвищувався: вони там розпалювали ситуацію — і ми тут у відповідь теж розпалювали», — сказав Чалий.

Він також заявив, що після розпаду СРСР агітував колег не голосувати за незалежність України на референдумі.

На запитання — коли ви вирішили для себе очолити так званий «народний рух» у Севастополі, він відповів: «Було два моменти. Перший — коли було прийнято рішення, що ми воюємо. Це сталося в Австрії, де я дізнався про втечу Януковича. Мені стало зрозуміло: це — шанс, який не можна упускати. А другий момент — коли відповідав на запитання про мерство (але це вже був спосіб реалізації раніше прийнятої рішення). При цьому Чалий зізвався, що боявся стати «народним мером» через «небезпеку втягнути людей у війну та не-вміння керувати містом»...

**АЕРОПОРТ «СІМФЕРОПОЛЬ»
СТАВ «РОСІЙСКИМ»
ЗА ДВА ТИЖНІ
ДО «РЕФЕРЕНДУМУ»**

Іще майже за два тижні до проведення нелегітимного «референдуму» у Криму в аеропорту Сімферополя стали змінювати керівництво і банківське обслуговування. Про це повідомляє сайт «Крим.Реалії».

Низка документів про це оприлюднена на сайті самого аеропорту. Зокрема, в документах із назвою «Повідомлення про виникнення особливої інформації емітента» від 3 березня 2014 року йдеться про усунення голови правління публічного акціонерного товариства «Міжнародний аеропорт «Сімферополь» Бориса Солдатка від виконання обов'язків.

Замість нього тимчасовим виконавчим обов'язків генерального директора аеропорту «Сімферополь» і головою правління акціонерного товариства призначили Євгена Плаксіна, доти виробничого директора аеропорту.

Також були змінені склад правління і склад наглядової ради ПАТ «Міжнародний аеропорт «Сімферополь».

Серед іншого, заступником голови спостережної ради був призначений Сергій Донич, який за кілька днів до того отримав посаду віце-прем'єра в незаконно сформованому кримському уряді Сергія Аксюнова.

Крім того, за даними документа, що його отримав сайт «Крим.Реалії», з 5 березня 2014 року в аеропорт «Сімферополь» змінилися банківські реквізити, і всі фінансові розрахунки стали проводити через «Сбербанк Росії».

В ЗОНІ АТО – ВОЮВАТИ, А В ГАЛИЧИНІ ВІДПОЧИВАТИ ... МОБІЛІЗУВАТИ СУСПІЛЬСТВО

«Стас» біля пам'ятника Героям Небесної Сотні в Коломиї

«Світличанські» читання

З ветераном УПА «Кривоносом»

З письменником М. Андрусяком

Червоноград. Інтер'ю для телебачення

ГАЛИЧАНІН З ЛУГАНСЬКИМ ДОСВІДОМ ТА ІНШІ...

Як найефективніше використати час, відведений на відпочинок бійця? Якщо проводити його у Львові, то без кав'ярен нікак не обійтися. А до кав'ярні потрібні ще й цікаві люди. Вирішено було познайомити «Стаса» з Василем Янковичем, галичанином, який свого часу працював на Луганщині і навіть одноразу не побоявся дорігнути при журналістах Віктору Януковичу за те, що той не розмовляє українською. Щоправда, Янукович тоді ще не був президентом, хоча вже стрімко зростав у кар'єрному плані, треба сказати, послідовно боровся за донецько-луганський електорат.

А ще на «вогник» (чи на каву) завітав професор фізики, член НТШ Роман Пляцко, який уважно стежить за всіма публікаціями в «Кримській світлиці», бо багато років передплучає нашу газету. Прид核算алася і молода активістка РУНу Галина Завадська, хлопець якої також воює в зоні АТО. Ось у такому форматі була перша зустріч «Стаса» із львівською інтелігенцією. Всі слухали донеччанина та висловлювали власну точку зору на події. Використовували для дискусії матеріали з «Кримської світлиці». Можна сказати, що були звичні вже «світличанські читання», тільки цього разу з мобілізаційним, антитерористичним ухилом.

ЯК ТРЕБА ВІШАНОВУВАТИ ГЕРОЇВ

Потім була Коломия. «Стас» побував у редакції газети «Вільний голос». Багато розповідав, відповідав на запитання журналістів. Говорив правду, але не сіяв пессізму, сподіваючись, стаття про нього буде доброю і світлою. Виступив експромтом у міс-

ції – це погано завжди. Але гібридна українсько-російська війна, яка досі у ЗМІ чомусь сором'язливо позначається як «АТО», дала відчутний поштовх формуванню громадянського суспільства. Можу розповісти лише про невеличкий сегмент цієї важливої для країни роботи.

Нешодавно волонтери, які вимушенню були вийхати з окупованої території Донбасу, заторнули тему... справедливості при розподілі суспільних благ. Мовляв, санаторії і будинки відпочинку під час кризових ситуацій миттєво заповнюються родинами сепаратистів і тих, хто їм підспівував на мітингах. А ось патріотам, які зі зброєю в руках боролися за Україну, часто нема куди поїхати на ротацію – адже рідині місця контролюються терористами. Тож і доводиться леда не бомжувати – в кращому випадку в столиці, в гіршому – у менших містах України. Друзі попросили до-

цевому педколеджі. І не просто так, а саме до Дня злуки. Тобто легко «впісався» у дуже напружену програму виступів і художніх номерів. Не знаю, як там виглядають терористи-деенервіци, але якщо судити по «Стасу», то видно, що інтелектуальний рівень наших бійців-добровольців надзвичайно високий. Коломяни проводжали його зі сцені шквалом оплесків. Виступ житного участника АТО був дуже доречним, тим паче, що було підкреслено: він – корінний донеччанин. Далі боєць висловив бажання провідати 92-літнього вояка ОУН-УПА, політ'язні з 32-літнім стажем Мирослава Симчича (повстанське псевдо «Кривоніс»). Навіть сфотографувався – як з живим героєм, так і з пам'ятником молодому «Кривоносу». Не менш цікаво була зустріч з відомим прикарпатським письменником Михайлом Андрусяком. Той подарував донеччанину книгу «Брати грому», яка розповідає про збройну боротьбу українського народу в Західній Україні. Знаковою була поїздка у Велику Кам'янку – село, де був похований Герой Небесної Сотні Ігор Ткачук. По-перше, односельці дуже тепло зустріли воїна, а по-друге, донеччанин побачив, як уміють прикарпатці допомагати родинам загиблих. Ігор Ткачук залишив сиротами трьох дітей, тож односельці збудували спрощений котедж поряд із старенькою хатиною, де родина Ткачуків жила раніше. Це – справжній трудовий подвиг, про який повинні знати всі громадяни нашої держави. Адже в нинішній час будуватися дуже непросто. Проте у Великій

слідити й описати феномен прийому волонтерами і цивільним населенням саме таких – проукраїнських «кіборгів».

Слово «кіборг» далеко не всім подобається, та й стосується воно донедавна лише тих, хто захищав Донецький аеропорт. Але останнім часом воно стало настільки вживаним, набуло настільки позитивного забарвлення, що часто застосовується відносно будь-кого, хто воював на українському боці. Боєць АТО «Стас» не хоче, щоб у пресі згадувалося його прізвище, адже на окупованій частині Донбасу залишилися його рідні. Разом з тим, вважає, що про добрих людей, які доклали максимум зусиль для організації його відпочинку, а заодно закохали в Галичину, розповісти суспільству треба. Адже ці прості і ширі люди не лише поповнили когорту його друзів, а й водночас стали символом нової України – патріотичної і сконсолідованої.

Кам'янці і сільський голова виявився на висоті, і люди не підкачали.

БІЙЦІ АТО І МИРНІ ГУМАНІТАРІЇ – РАЗОМ!

Цікавою була поїздка в шахтарські міста Львівщина – Червоноград і Соснівку. В Червонограді «Стас» вітали відомий журналіст Тарас Лехман (дописувач до «Кримської світлиці») та активне жіночтво з місцевої організації «Прозорок». А ще були розмови з місцевими волонтерами і козаками. Був і виступ на телебаченні. Звертаючись до мешканців Червонограда, «Стас» підкреслив, що бити і перемагати терористів цілком можна, – бачив він половину російських десантників, – ті зовсім не схожі на героїв. Про звичайних бойовиків і говорити нічого – людське сміття... Тому жодної паніки не повинно бути. Ось тільки зброя бажано б мати сучасніші. І тут Захід повинен Україні допомогти. Адже йдеться не лише про збереження українських територій, а й про захист європейської системи цінностей. У шахтарській Соснівці цікавою була зустріч із місцевим просвіттянином Василем Годяком та його родиною. Говорили про молоді роки Василя Федоровича, які той провів на шахтах Донбасу, спілкуючись, до речі, виключно українською мовою. Ставилися донбасці до білої ворони з дипломом історика толерантно, вважаючи, що «останній з могікан» має право на подібне дивацтво. Гірше було, коли переїхав у рідну Галичину. У Червоноградській вуглільній басейн скерували робочу силу з російської глибинки, і дехто з новоприбулих намагався

переконати дивака, що його українська мова – анахронізм. Не кажучи вже про владу, для якої Василь Федорович був небезпечним дисидентом. Боєць «Стас» робив відкриття за відкриттям. В усякому випадку, він був здивований, дізнавшись, що навіть у Західній Україні був потужний тиск на українську мову. Особливо там, де існувала реальна можливість активно відкривати російські школи.

Треба сказати, що від запропонованих «Стасу» контактів була взаємна користь. Адже й галичани відкривали для себе інший, толерантний Донбас. Якщо так шанобливо ставиться до української мови нащадок донських козаків («Стас» принципово відкидав пропозиції спілкуватися російською), то, може, інші донеччани колись зміняться? А ще молодий боєць був зворушений, коли юна студентка, майбутня художниця Марічка Грох віддала йому всі гроші (щось близько трьохсот гривень), які наколядували під час Різдвяних свят. Потім у Львові «Стас» зустрівся із живим свідком Закарпатської України, доктором біологічних наук, 94-літнім Степаном Стойком. І хоча боєць добровольчого батальйону був не біогном, а інженером-хіміком, все ж спілкуватися з доброзичливим, гостинним професором йому було надзвичайно цікаво. Підкувався в етнографічній сфері, заодно і вина закарпатського спробував. А на прощання отримав у подарунок від Степана Стойка його останню книгу: «Історичний та етнокультурний нарис закарпатського села Кричова».

(Закінчення на 7-й стор.)

З 94-літнім свідком Карпатської України професором Степаном Стойком

У родині «світличан» Годяків (Соснівка)

**ЗУСТРІЧ
У КОМЕРЦІЙНІЙ
АКАДЕМІЇ**

Цікавою була зустріч і у стінах Львівської комерційної академії. Проректором академії Степан Дмитрович Гелей подарував бійцю АТО пам'ятну медаль і свою книгу «Львівська комерційна академія. Нарис історії». Я погортав її і тут же звернув увагу на уривок: «По-лум'яний заклик до молоді Олени Степанів залишається актуальним інні: «Пізнаймо кожну п'ять рідної землі — хай вріжеться безпосередньо в нашу душу її величина краса, хай забрінить вона в наших серцях так жарко, полум'яно, що не вб'є її ні багатство, ні розкіш, ні нужда, ні життєві невдачі».

Дуже актуальні думки. Зрештою, саме це й допомагали робити «Стасу» десятки галичан. Адже і Львів, і Коломия, і Івано-Франківськ, і Львівсько-Волинський вугільний басейн є пазлами тієї «величної краси» України, про яку говорила Олена Степанів. Під час наступної ротації варто буде показати донеччанину Полісся і Закарпаття. Потім ми переглядали свіжу львівську газету з називою «Честь Вітчизни» (і маємо припискою нижче: «Перша фронтова газета»), в якій розповідається, зокрема, й про студентів та випускників Комерційної академії, які воюють у зоні АТО. Одна із статей називається «Сашко Савічев, нащадок сибіряків, український воїн». Дізнаємося про родовід добровольця: «Сашко родом із Збаражу, що у Тернопільській області. Щодо прізвища Савічев дає таке пояснення: це — спадок від прадіда-сибіряка, котрий невід'єк опинився на Тернопільщині, та так і залишився тут навічно, давши нащадкам нетутешнє прізвище. Що ж, українські націоналісти, до яких причисляє себе Олександр, можуть бути із прізвищем Савічев. Це куди краще, аніж манкурти з дуже міловучними українськими іменами...».

Ну, що ж, дуже актуальні інформація для «Стаса». Адже й у нього прізвище закінчується на -ов, та й походить він з донських козаків. А тут лише зайвий раз переконався, що таких, як він, в Україні багато. І ставлення до війни у них приблизно однакове. Сашко Савічев пише: «Нині у зоні АТО триває напо-чення сил з обох боків. З російського боку помітно більше. Але на одного на-шого потрібно 10, якщо не 100 інших. Наша сила духу, наша злість — не до порівняння. Страху немає, бо він переріс у ненависть до окупантів». Ну, та ж саме я й від «Стаса» чув не раз. Тому наш візит у Львівську комерційну академію показав, що зустрічі бійців АТО з науковими та студентськими колективами цінні з інформаційної точки зору і гарантують потужну взаємну емоційну підтримку. Те ж саме можна сказати про зустрічі з волонтерами, вчителями шкіл, психологами, просвітителями та релігійними діячами. «Розвідка боєм» пройшла успішно, можливо, після «Стаса» до Львова, Тернополя, Ужгорода та Чернівців пойдуть інші українські добровольці, які поки що не мають можливості провести відпустку на своїй малій батьківщині.

Сергій ЛАЩЕНКО

НЕ РИДАТЬ, А ЗДОБУВАТЬ!

*«Не ридать, а здобувати,
Хоч синам, як не собі,
Крашу долю в боротьбі!»*

(Іван Франко)

Перечитав резонансну статтю Сергія Наумука «У жіночих бунтах — кремлівський слід?», надруковану нещодавно в газеті «Волинь нова». Розум і серце не сприimalo події, що розгорталися в мальовничій місцевості всім відомого Шацька, що на Волині. Як автор брошури «Радіація чи радіофобія», виданої ще у 1990 році, хочу нагадати, що радіоактивну пилку після Чорнобильської катастрофи не занесло на Шацькі озера. Смертоносним пилом — це земля і стронцієм — засмітило майже всю Україну. Дісталося навіть сусідам. А Шацьк, як і Любомльський район, залишився чистим, мов у росі скупаний. Всешишній цей райський куточек захищив.

Радіація не потрапила, екологічний бруд не засмітив озера, а ось московсько-шовіністична пилка засліпила очі і розум кмітливим поліщукам! Як так могло трапитись, що в такому чаювному куточку країни, де зародилося УПА, де кожна родина потерпіла від радянсько-більшовицької тиранії, тепер, у ХХІ столітті, в Незалежній Україні вчиняють жіночі бунти проти своєї ж держави? Ми уже звікли, що подібні «бабські бунти» здійснюють

весною минулого року промосковські сили на Луганщині і Донеччині, перекриваючи шляхи моторизованим частинам Збройних Сил України, не даючи їм виконувати бойові завдання. Чим це скінчилось, ми тепер бачимо. Але щоб на Волині, ще у Шацькому районі?..

Путін від цього радіє, потираючи руки. Його опричники — кисельово — на весь світ показують «картинки», що «местні жителі не хотят ити убивать russkikh». Як могло статися, що за 23 роки Незалежності України кошиліні патріотів з національним духом у генах змогли «перекувати» на манкуртів і янічарів? Що сприяло цьому? Де «бійці ідеологічного фронту», чиновники внутрішньої політики обл- і районних адміністрацій? А що проповідують святі отці християнських конфесій?

Чого хочуть ті жінки, які непускають мобілізованих чоловіків виконати свій священний обов'язок перед Батьківщиною, боронити Вітчизну? Щоб вони були при хаті, в теплі, біля жінок? Щоб вони зберегли свою силу для потомства?

Ми майже всі вирошли з «радянської шинелі» і добре пам'ятаємо, як нас із дитячого садка, пionерського галстука навчили любити свою «необігнату родину». Надзвичайно престижно було піти в армію. Особливо у спец-

війська — десантну, морську піхоту, морфлот. Дівчина не йшла танцювати із хлопцем, коли він не був в армії. Вважалося, що це був неповній хлопак.

Яскраво пам'ятаю, як мене, вісімнадцятирічного юнака, призвали в радянську армію і зачислили на флот. А це — три роки «безупречної служби». На проводах «гуділа» вся вулиця, зібралися всі родичі Середюків з Гайсина. Ніхто не плакав, не ридав і не бився в поклонах, провожаючи, мов в останню путь. Бо в родині існувала неписана традиція: відслужити у війську і виховати сина. Мой діді, батьки, дядьки служили і воювали у Першу світову війну, пропливали кров і гинули у Другій світовій. Два рідних вуйка (брата моого батька, Іван і Володя) загинули під Москвою і в Прибалтиці. Батько пережив страхіття перших днів війни і німецького полону. Учасник бойових дій, а потім інвалід Другої світової війни.

І коли нас, молодих і безвусих юнаків, відправляли у військо в час розпалу «холодної війни» з капіталістичним світом, у час війни на острові Даманському з Китаєм, ніхто не що сказати, навіть думки не мав такої, щоб зміг висловити, як то краче було б, щоб «відмити» свою дитину від служби в армії.

А тепер, що я бачу, що чую? Що наші жінки й ма-

тері, бабусі й дідусі виходять на шляхи автотрас і зупиняють колони, експропріюють повітсті призовникам і тут же їх сплюють, принижуючи комісарів військоматів, тим самим сприяють московським агресорам!

Невже ви забули полум'яне слова поляка і українця за духом В. Липинського, який закликав: «Ніхто нам не збудує держави, коли ми самі її не збудуємо. І ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі націю не схочемо бути!».

Наша безсмертна землячка-поетеса Леся Українка хвоюю рукою викарбовувала: «О сороме мовки гинути і страждати, як маеш у руках хоч заржавіли меч!». А меч і щит у нас за 23 роки правління «бандюковичів» відібрали, розібрали, порізали на металобрухт. Однак рік тому молоді голими руками пере-

могла до зубів озброєного і жорстокого міліцейського «Беркута», скінула владу казнокрадів СІМ'ї, які ганебно повтікали з країни під крило двоголового орла.

Прикро, що деякі несвідомі громадяни України піддаються на провокації, ліпть воду на млин московського агресора. Зрозуміло, що зараз важко не те що воювати з найсильнішою армією світу, а її виживати в час розруху та інфляції. Та варто пам'ятати, що все нове народжується в муках. І коли народ не хоче годувати свою армію, то годує чужу, окупаштінну. Це ми вже проходили.

Тож не будемо наступати ще раз на ті самі граблі!

Олександр СЕРЕДЮК,
ветеран праці, офіцер запасу, отаман ГО «Школа козацького гарту»
Волинь

но від... конкретних обставин, самоспалення Муси Мамута має свою справжньою причину національну трагедію народу кримських татар, який став у 1944 році жертвою жахливо-го злочину Сталіна та його підручників, а в 1967-1978 роках, після реабілітації кримських татар Указом Президії Верховної Ради СРСР, знову став жертвою тричівкої дискримінації та несправедливості.

Як випливає з офіційного документа, під час похорону на цвинтарі були розгорнуті транспаранти на бліому проспиратадлі і три чорні стрічки з написами: «Він вчинив самогубство самопаленням на знак протесту проти дискримінації на батьківщині», «Дорогому Мусі Мамуту — жертви несправедливості від кримськотатарського народу».

На похоронах виступили чотири люди, одна з яких сказала: «Муса загинув за спасенням злісне порушення паспортних правил»... Як випливає з офіційного документа, під час похорону на цвинтарі були розгорнуті транспаранти на бліому проспиратадлі і три чорні стрічки з написами: «Він вчинив самогубство самопаленням на знак протесту проти дискримінації на батьківщині», «Дорогому Мусі Мамуту — жертви несправедливості від кримськотатарського народу».

На похоронах виступили чотири люди, одна з яких сказала: «Муса загинув за спасенням злісне порушення паспортних правил»... Як випливає з офіційного документа, під час похорону на цвинтарі були розгорнуті транспаранти на бліому проспиратадлі і три чорні стрічки з написами: «Він вчинив самогубство самопаленням на знак протесту проти дискримінації на батьківщині», «Дорогому Мусі Мамуту — жертви несправедливості від кримськотатарського народу».

Відповіді на свій лист академік не отримав.

Письменник і право-захисник Григорій Александров присвятив Мусі Мамуту пронизливу поему «Смолоскип над Кримом», яка широко розійшлася в самвидаві:

Мамута гибелю доказала,

Бороться можно

даже одному.

Нельзя сломить

и посадити в тюрму

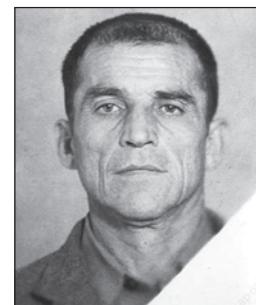
Мечты, надежды...

и стремленья...

Самоспалення Муси Мамута стало апогеєм боротьби кримських татар за повернення до Криму, а він сам — «живим смолоскипом» цієї боротьби.

Наш обов'язок — нині живих — пам'ятати тих, хто в нерівній сутиці з несправедливістю — переміг... Нехай навіть найвищою ціною — ціною власного життя.

Гульнара БЕКІРОВА, кримський історик, член Українського ПЕН-клубу

ЖИВИЙ СМОЛОСКИП НАД КРИМОМ

Багатьом сьогодні вже важко уявити, що всього три десятки років тому Крим був наглуго «закритий» для кримських татар. 23 червня 1978 року на знак протесту проти дискримінаційної політики радянської влади піддавав себе самоспаленню Муса Мамут. І став одним із символів боротьби свого народу...

Муса Мамут народився 20 лютого 1931 року в селі Узунджі Балаклавського району Кримської АРСР у сім'ї сільського пастуха Яг'ї Мамута. У 1944 році сім'я склалася з дев'ятьма осіб — батьки, п'ятеро синів і дві дочки. В результаті депортациї вони опинились в радгоспі «Баяут» Мірзачульського району Ташкентської області. У перші ж місяці вигнання від голоду загинули два молодіші брати і обидві сестри Муси.

Уже в 13 роках підліток почав працювати вантажником у бавовнопункті. Тут Муса нерідко піддавався побиттю. А одного разу був побитий до втрати свідомості від гладів в таборі

загального режиму. Його дружина була засуджена також до двох років по-забвленням волі, але у неї на утриманні було троє неповнолітніх дітей.

Відбував термін Муса в таборі Кременчука Полтавської області. Через кілька місяців з сумінням ставлення до праці та зразкову поведінку був звільнений, спрямований на вільне поселення і закріплений для роботи в БМУ «Нафтобуд» Кременчука.

Визначенням народного суду Кременчука від 18 липня 1977 року він був звільнений на 9 місяців раніше передбаченого вироком Сімферопольського суду терміну і повернувся в Крим, у Донське. Але на цьому страждання сім'ї не закінчилися...

Ім, як і раніше, відмовляли в прописці і вимагали, щоб вони покинули межі К

ПЕРЕДАЧА КРИМУ УКРАЇНІ НЕ БУЛА ЦАРСЬКИМ ПОДАРУНКОМ ХРУЩОВА

19 лютого виповнився рівно 61 рік з моменту ухвалення указу Президії Верховної Ради СРСР про передачу Кримської області зі складу РРФСР до УРСР. Весь цей час серед істориків не припиняється дискусія з приводу того, з яких міркувань радянське керівництво передало Крим Україні. Співробітник Українського інституту національної пам'яті, кандидат історичних наук Сергій Громенко в інтерв'ю для «Крим.Реалії» перерахував основні версії, які висуваються його колегами, і розповів про власне бачення причин передачі Кримського півострова до складу УРСР.

— Сергію, розкажіть докладніше про указ Президії Верховної Ради СРСР, який був ухвалений 19 лютого 1954 року.

— Президія Верховної Ради СРСР затвердила указ про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР. З точки зору процесу переходу Криму зі складу Росії до складу України це була далеко не найзnamенніша дата. Були важливі дати і до, були важливі дати і після.

— Які, наприклад?

— Процес почався з 5 лютого, коли свою постановою Верховна Рада РРФСР ухвалила рішення передати Кримську область до складу УРСР. Потім на підставі вже цієї постанови був ухвалений відповідний указ. До речі, з цим указом не все так просто. Згідно з конституцією, що діяла на той момент в УРСР, президія Верховної Ради не мала права розпоряджатися землями СРСР так, як вважала за потрібне. Це була прерогатива всього парламенту в цілому. Тому з відомою частиною правдоподібності можна стверджувати, що указ від 19 лютого про передачу Криму нелегітимний. Тому для того, щоб дотриматися навіть радянської законності, 26 квітня був ухвалений закон, який вже був відповідним чином затверджений всім парламентом, про передачу Кримської області до складу УРСР. Але перша стаття цього закона затверджувала указ від 19 лютого, тому якоюсь мірою ми тут спостерігаємо конфлікт чи юридичний казус, коли легітимний закон затверджує нелегітимний указ. Щоб якось розв'язати цю проблему, щоб уникнути юридичного казусу, були внесені зміни до конституції, тому в доповненнях до чинної конституції на той мо-

мент, і найголовніше про указ Президії Верховної Ради СРСР зі складу РРФСР до складу УРСР Криму немає, у списку адміністративно-територіальних одиниць УРСР Крим є.

До речі, так за допомогою конституційних змін вирішується питання і з Севастополем. У 1948 році Севастополь був виведений зі складу Кримської області і перетворений на місто республіканського підпорядкування. І жодного конкретного окремого документа, в якому б він передавався зі складу РРФСР до складу УРСР, немає. Тому на початку 90-х багато політиків у Москві говорили, що, мовляв, не погано б і повернути Севастополь, раз його офіційно не передавали.

Але згідно з тими ж змінами в чинній конституції, а також новими конституціями 1978 року, Севастополь є частиною України. Конституція є основним законом, тому ми можемо говорити, що нехай навіть у 1978 році остаточно, але питання було вирішено на користь України.

— Пропоную від юридичних точоків перейти до історико-політичних. Є різні думки з приводу того, чому керівництво Радянського Союзу вирішило передати Крим Україні. На ваш погляд, які причини?

— Жодної загальноусталеної думки, жодної правильної відповіді на це запитання не існує. Почнемо з найширішого міфу про те, що передача Криму — це, мовляв, царський подарунок Хрущова Україні на честь трохсотріччя Переяславської Ради. У цьому твердженні відразу два міфи. По-перше, незважаючи на те, що в радянській публіцистиці того

часу дуже часто згадувалася дата 1964 рік, трьохсотріччя званого воз'єднання України з Росією, в жодному офіційному партійному або радянському документі посилення на цю дату не знайдені. Так що ми можемо говорити про якийсь занадто вдалий збіг обставин, але не про якусь фундаментальну першопричину. Це, по-перше. А по-друге, ні про який царський подарунок або п'яний подарунок Хрущова, ні про яку передачу Криму, як мішка з картоплею, волонтаристською руковою Микити Сергійовича йдеться не могло з однієї простій причини. Між 1953-м і 1956-м роком він не був і не міг бути одноосінним керівником радянської держави. Фактично ми маємо справу з триумвіратом між Головою Президії Верховної Ради СРСР Ворошиловим — формальним Главою держави, між Головою Ради Народних Комісарів — аналогою прем'єр-міністра Маленковим і першим секретарем ЦК КПРС Хрущовим. В принципі, саме ця трійка, а також багато інших членів ЦК і політbüro, які визначали майбутнє і внутрішню політику Радянського Союзу, ухвалювали рішення колегіально. Про жодину одноосіннього подарунку Хрущова йдеться не може. І більше того, на жодному офіційному документі про передачу Криму зі складу Росії до складу України підпису Хрущова немає і бути не може.

— А що тоді було причиною, якщо не подарунок Хрущова?

— Другий міф, пов'язаний з цим, як і багато інших, озвучив Володимир Володимирович. Мовляв, Хрущов збрився вибачитися перед Україною за проведення репресій або ж заручитися підтримкою українських товаришів у боротьбі за владу.

Але до двадцятого з'їзду КПРС і викриття культу Сталіна ні про яке покаяння за злочини радянської влади мови бути не могло. Про жодну внутрішню боротьбу точно так само не йшлося. І у нас, на жаль чи на щастя, немає жодного документа або спогадів очевидців, у яких можна було знайти підтвердження цієї тези. Я не кажу, що у Хрущова не було далекосяжних планів щодо Комуністичної партії, але доказів цьому немає.

Третій міф, найбільш популярний в українському середовищі, ґрунтуються на формулюванні указу і закону про передачу Кримської області, — «враховуючи тісні гospодарські та культурні зв'язки». Тобто для баґатьох українських націонал-патріотів спільно є думка, що, мовляв, Крим після війни був у настільки жахливому стані, що Росія його просто зіпхнула на плечі України. І ось тепер Україна мала своїми власними зусиллями підняти, розвинути, привести туди дніпровську воду, і, зрештою, орденом на грудях планети Крим став тільки завдачкою українським робочим рукам. Тут треба розуміти, що не все так просто. Офіційні формулювання офіційними формулами. Радянська влада була здатна на такі речі. Будемо розбиратися у деталях.

По-перше, розглянемо ситуацію з Північно-Кримським каналом, без якого жодне сільське господарство на півночі Криму неможливе.

— Особливо зараз це стало зрозуміло.

— Так. Зараз ми в цьому можемо особливо переконатися. Як це не парадоксально, план будівництва Північно-Кримського канала був затверджений ще в 1951 році, тобто за життя Сталіна, коли жодних розмов про передачу Криму і бути не могло. Тому якби радянська влада хотіла налагодити постачання Криму, вона змогла б це зробити навіть з урахуванням того, що Херсон і Крим перебували б у різному республіканському підпорядкуванні, то-

му ця причина не є основною.

Що стосується того, що Крим був розбитий війною і зруйнований, — безумовно.

Але між закінченням воєнних дій і передачею Криму минуло десять років. Дещо було відновлене — відсотків шістдесят житлового фонду.

Безумовно, не всі, але знайшлися навіть робочі руки і вільний час, щоб збудувати ті об'єкти, яких у довоєнному Криму не було. Наприклад, сімферопольський залізничний вокзал. І найголовніше, про що українські патріоти, на жаль, забувають. Україна не відновлювала Крим виключно за рахунок своїх внутрішніх ресурсів. У 1950 році субвенції загальносоюзного бюджету до бюджету УРСР становили лише 0,6 відсотка. Це — фактично непомітна величина.

У 1955-му — наступного року після передачі Криму Україні — вони становили вже 17,5 відсотка — тобто в 22 рази більше. Тобто Крим передали Україні, відповідним чином посиливши і фінансування українського бюджету, щоб Київ не вітрати на відновлення смотужки.

— Виходить, що всі версії неспроможні, і історикам не відома реальна причина передачі Криму Україні?

— У мене є своя власна точка зору, чому це було зроблено. Але вона зазнала критики з боку баґатьох моїх колег. Мені здається, що радянська влада спеціально свідомо вносila певні іноетнічні області до складу національних республік для того, щоб тісніше прив'язати їх до Москви. Наприклад, Крим, населений переважно російським і російськомовним населенням, — до України. Калінінградську область хотіли подарувати Литві, і Литва тричі відмовлялася. Виникали певні труднощі з розмежуванням Абхазії та Південної Осетії в Грузії, Нагірний Карабах між Вірменією та Азербайджаном, Ферганська долина між Узбекистаном і Таджикистаном. Мені здається, що Крим був якорем для більш тісної прив'язки республік одна до одної.

Багато моїх колег з цим не погоджуються, тому я повернуся до свого початкового твердження про те, що точні відповіді на запитання, навіщо в 1954 році Крим був

переданий Україні, у нас поки немає.

— Так чий же все-таки Крим з точки зору історії?

— З точки зору історії Крим належить таврам — першим історично достовірним авtoхтонам цього півострова, а також трохи грекам і трохи кримським татарам, як двом народностям, які на сьогодні збереглися і в минулому володіли Кримом. Всі претензії Росії та України на Крим засновані на набагато пізніших історичних подіях. Дуже важливо не підмінити юридичну сторону історично.

Історичні права зазвичай згадують тоді, коли з юридичними правами є труднощі. Українці ніколи не були авtoхтонами Криму, українці висуپереч поширеному патріотичному міфу не складали більшістю населення Криму. Крим український згідно з міжнародним правом, підтвердженим, зокрема, і Росією за великим договором 1997 року, який якось проповідав нас у 2014-му. І голосування Генеральної асамблії ООН в 2014 році однозначно підтверджує цілісність України і визнання міжнародним співтористовом прав України на Крим саме з політичної точки зору.

— Зрозуміло, що з точки зору міжнародного права Крим — частина України. А наскільки вправдані претензії Росії на володіння Кримом з точки зору історії?

— Не можна заперечувати того, що більшість населення Криму складають росіяни та російськомовні. У Росії дуже популярний міф про те, що Крим — споконвічно російська земля. Але насправді входження Криму до складу Росії відбулося тільки в 1783 році, і в складі Росії в різних її формах Крим передував не більше 150 років. А етнічною більшістю росіянами стали тільки наприкінці XIX століття, коли після трьох хвиля еміграції кримських татар до Туреччини росіяни природним чином стали складати більшість. Тому в Росії такий міф популярний, він баగатьох підбиває на відповідні дії, але з точки зору міжнародного права це не має жодного значення. Зрештою, практично вся населена територія Росії колись входила до складу Монгольської імперії, але Улан-Батор же не висуває жодних претензій на ці території.

Іван ПУЛЛОВ

У КРИМУ СТВОРИЛИ «АНТИМАЙДАН»

У Криму створили громадський рух «Антимайдан», засновниками якого стали «Російська громада «Соболь», російські громади Алушти й Феодосії, «Таврійський союз» та інші проросійські організації півострова.

Своєю головною метою «антимайданівці» назвали підтримку президента Росії Володимира Путіна та боротьбу з антиросійськими силами в особі «п'ятій колони». «Щоб показати, що Росія — єдина і неподільна, і розгойдати ситуацію не вийде», — пояснив один із засновників «Антимайдану» Володимир Тюнін. «Антимайданівці» також мають намір не допускати проведення гей-парадів.

Інша засновниця руху, Тетяна Савицька, додала, що кримські громадські діячі планують пропагувати православні свята і нести їх у народ:

«Чи то День пробудження ведмедя, чи свято Святобор, чи день закоханих наших на Івана Купала».

Серед методів, за допомогою яких «антимайданівці» відстоюватимуть свої погляди, Тюнін назвав проведення акцій на підтримку Путіна «шоб цих «болотних» у нас не було», а також працю в регіонах. «Як треба буде, то й по голові дамо», — додав він.

<http://news.allcrimea.net>

«САМООБОРОНА» ЗБИРАЄ МЕДАЛІ Й КАМІННЯ

В анексованому Криму 23 лютого відбулися урочисті заходи з нагоди першої річниці створення так званого народного ополчения — народної дружини Криму, більше всім відомої як «самооборона».

Як повідомляє кореспондент «Крим.Реалії», з цієї нагоди в Сім-

А ЖИТЯ, ЯК П'ЯЛЬЦЯ...

Як швидко летить час, і, на жаль, не радує він нас. З Волині, з Луцька прийшла печальна звістка: 16 лютого пішов із життя ще один мій друг, відомий майстер народної вишивки, вірний читач і шанувальник «Кримської світлиці» Юрій Еммануїлович Савка. Восени минулого року газета вітала його з ювілеєм, який урочисто відзначили в Луцьку, в краєзнавчому музеї.

Юрій як достойний учень Віри Сергіївни Роїк активно пропагував її творчість в Україні, особливо в її західних областях. Дуже багато він зробив для увічнення її пам'яті, запропонувавши мені провести вишивальний тур «Віра Роїк і її учениці» в Україні і взявши його виконання під свій контроль. Скрізь, де проходила ця виставка, Юрій Еммануїлович, виступаючи на її відкритті, розповідав про Віру Сергіївну, перевозив власними силами експонати виставки по різних містах.

Він завжди мріяв про те, щоб міцніли і розвивались культурні зв'язки між Волинню і Кримом. Завдяки його зусиллям, у Сімферополі в Етнографічному музеї відбулась виставка «Волинські узори», присвячена пам'яті Віри Сергіївні, на якій були представлена вишивки Оксани Пузняк та інших майстринь з Волині.

Він активно брав участь у проведенні I Кримського бієнале «Український рушничок» імені

Вадим РОЇК

ПОЛОТНО В ДОЛОНЯХ

Присвячуємо волинському майстру вишивки Юрію Савці
Муз. Галини Васіної

Сиви-на скронях, сиви-на скронях,
а душа юна-га, чиста і тиха. Толсто-
нов долонех, новою в долонех срібний
хромій галан долю виши-ва. Толе-
долю виши-ва.

Сивина на скронях,
Сивина на скронях,
А душа — юнача,
чиста і жива.
Полотно в долонях,
Полотно в долонях,
Срібний промінь
голки
Долю вишива.

Ободочек сонця,
 хрестики надбань.
 Голочка у пальцях,
 Голочка у пальцях,
 Вишиття, як небо
 В світанкову рань.
 Райдуги барвисті,
 Райдуги барвисті,
 Так сіяють ніжно
 в заполочі літ.
 Полотни чисті,

Полотни чисті,
 Сталі рушниками
 І летять у світ.
 Добрими очима,
 Добрими очима
 Дивляться портрети
 в рамках різьбяних.
 А поза плечима,
 А поза плечима
 Виростають крила,
 Струшуючи сніг.

Редакція «Кримської світлиці» і Волинське братство Криму широ співчують родині, близьким і друзям Юрія Еммануїловича Савки, життєві ниточки якого так раптово обірвалися... Хто б міг подумати, що ці його спогади про В. С. Роїк тепер доведеться публікувати посмертно... Вони були написані ще у 2010 році, але досі не друкувалися. Ми берегли їх до квітня, до дня народження Віри Сергіївни, але що вже тепер відкладати? І жити спішти треба, і статті за життя друкувати... Нехай же буде ця публікація вінком нашої пам'яті про двох прекрасних, високих, багатих душою і талантом Людей — Віри Сергіївні Роїк і Юрія Еммануїловича Савку, які принесли у цей світ стільки добра і краси! Вічна їм Пам'ять за це і Царство Небесне...

* * *

Велике можна побачити, оцінити та зрозуміти в цілому тільки з відстані, здалека. Зближка ми бачимо тільки його елементи, окремі штрихи, деталі.

Друга незаперечна істина — набагато повніше ми оцінюємо будь-що тільки тоді, коли його втрачаемо...

Йдеться про Віру Сергіївну Роїк — Героя України, широковідому та визнану не тільки в Криму та Україні, але далеко за їхніми межами, — легендарну діячку в царині української народної вишивки. Декілька місяців не дочекались ми можливості відвідувати її століття — жорстока смерть вирвала її з наших рядів на початку жовтня 2010 року, на 100-му році життя.

Доля подарила мені не одну щасливу зустріч з цією Великою Людиною, починаючи з серпня 2004 року.

Було це в Криму, у Сімферополі, коли перед відкриттям моєї персональної виставки в Будинку художника повідомили, що на зустріч запрошена Легенда Криму Віра Роїк. І коли ця невеликого зросту прекрасна жінка з'явилася у виставковій залі — вірте чи не вірте, — одразу стало якось світліше, тепліше, радісніше. Хоча ноги у мене і затримтели: що скаже про мої роботи, як оцінить їх Вона. Адже вишиваний портрет не зовсім вписується в канони української народної вишивки.

Після перегляду виставки ми зуਪинились перед рушником, по центру якого ниткою чорного кольору була вишиваний простий портрет Тараса Шевченка, а по краях — скромний гуцульський орнамент. Ви знаєте, чого тут не вистачає? — запитала вона і тут же сама і відповіла: «Вишийте Тарасу Григоровичу невеличкого метелика-бабочку підбілим орнаментом, інакше тут не проглядається єдине ціле». Я сам бачив, що цій роботі чогось не вистачає, але так просто і генialno, та ще з першого погляду знайти вирішення проблеми — це треба вміти!

Пізніше я дошов, звичайно, не метелика, а декілька елементів сорочки-вишиванки — і все стало на свої місця. Але головне — ноги тоді у мене перестали тримати, бо зрозумів, що цим дружнім зауваженням мої зусилля у вишивці прийняті, не осуджені! І це було значним поштовхом до подальшої роботи над вишиваним портретом.

І коли на довершенні в залі про-

звучала пісня «Реве та стогне Дніпро широкий», майстерно виконана аматорською капелою «Злагода» з Луцька, яка в цей час брала участь у заходах за програмою Всеукраїнського об'єднання ветеранів, наша перша зустріч з Вірою Сергіївною завершилась на піднесеної святково-оптимістичній ноті.

З тих пір при вирішенні тих чи

Господар музею, директор Олександр Степанович Булига, ознайомив нас з експозицією, присвяченою цій геніальній особистості.

А тепер спогади знову переносять мене у Сімферополь. 25 квітня 2006 року. Віри Сергіївні — дев'яносто п'ять!..

Зала Кримськотатарського музично-драматичного театру переповнена. На відзначення ювілею з'їхались численні делегації з усіх куточків України, приїхали також гости із

Юрій САВКА

ВЕЛИКЕ МОЖНА ТА ЗРОЗУМІТИ

інших питань щодо вишивки я завжди ставлю перед собою запитання: а що сказала б, що порадила б Віра Сергіївна?

Пізніше було їх чимало — таких зустрічей. Друга, теж не менш значуча і віхова, відбулася в Луцьку, коли у серпні 2005 року в одному із виставкових залів замку Любартів відкривалася персональна виставка робіт Віри Сергіївни «Український рушничок». Лучани та гости міста мали прекрасну можливість ознайомитися з творчістю легендарної майстрині. Коли син Віри Сергіївни Вадим Михайлович зателефонував і розповів про наміри зробити таку виставку у Луцьку, мені пощастило в ролі господаря взяти посильну участь в її організації. Знову був запрошений хор «Злагода», виступ якого створив своєрідний колорит зустрічі, надав ще більше урочистості та святковості. Виставка пройшла з величезним успіхом, мала численні схвалювальні відгуки глядачів, преси, радіо та телебачення.

З того часу наше з Вірою Сергіївною спілкування почало переростати у творчу співпрацю, а згодом — у справжню духовну близькість та дружбу.

З Луцька, провівши ще одну виставку на Волині в музеї-садибі Лесі Українки у Колодяжному, ми перевезли виставку «Український рушничок» в Рівне, де в просторій виставковій залі Краєзнавчого музею була проведена чергова персональна виставка майстрині. Окразу зустрічі у Рівному стало

також урочистості зустрічі у розкішно вишиваних сорочці та киптарику приймає ширі вітання, квіти, подарунки. Гости, змінюючи одне одноге, зичать Віри Сергіївні міцного здоров'я, успіхів, радості та всяко-го благополуччя, дякуючи за багаторічну подвигницьку діяльність. Голова Міжнародного фонду Миколая Чудотворця «За мир між народами» Костянтин Бобришев вручав ювілярці золоту медаль під номером один Лауреата міжнародної премії ім. Віри Роїк. Виступають представники центральної влади, керівники Кримської автономії. Віри Сергіївні вже не стало видно морем квітів на сцені...

Ведучі, нарешті, запрошує до слова делегацію Волині. Ми удвох з директором Рівненського краєзнавчого музею Олександром Булигою вийшли на сцену, зачитали вітальні адреси від Рівного та Луцька, вручили кошків квітів та пода-рували вишиваний портрет ювілярки, які вона прийняла з великою радістю.

(Закінчення на 11-й стор.)

Після офіційної частини на дружньому фуршеті ще довго велись душевні розмови, поздоровлення, звучали музика і пісні...

Наступного дня була проведена науково-практична конференція, присвячена славному життєвому та творчому шляху Віри Сергіївні.

Виступаючи на тему: «Роль В. С. Роїк у моєму творчому житті», я серед іншого зупинився на тривожній тенденції у сучасному розвитку нетрадиційної художньої вишивки, маючи на увазі масове захоплення вишиванням за невідомо якими, де і для чого створеними зразками, що надто активно розповсюджуються на кожному кроці. Багато чого позитивного у цих зразках є: і колорит, і приваблива форма, і естетика, і відносна простота у виконанні, але немає України, здебільшого все чуже, малозрозуміле...

«Необрокарщина» — єдине слово-репліка Віри Сергіївні, яка уважно слухала мій виступ, — і все стало зрозуміло. Так, це саме «брокація» з тією різницею, що в кінці XIX — на початку ХХ століть вишивка як така використовувалась у рекламі французького міла та парфумерії, а сьогодні — у рекламі, саме у рекламі і нічого більше, — французьких ниток ДМЦ. Хоча б вже

проведенні презентації виставок у провідних музеях обласних центрів.

Надзвичайно запам'яталась виставка у Львові в Етнографічному музеї АН України. Із завжди, — маса відвідувачів, друзі, фахівці, майстри народної творчості та місцеве керівництво. Але в цей день ще до відкриття виставки ми зуміли скористатись запрошенням отця Ігоря Ковалчука — керівника та виконавчого директора музею-виставкової зали о. Дмитра Блажеївського — засновника школи українського вишиваного іконопису — та відвідати цей оригінальний музей. На жаль, самого о. Дмитра в той час у Львові не було, бо він проживав у Римі, але працівники музею на чолі з о. Ігорем зуміли створити невеличке свято, яке припало Вірі Сергіївні до душі.

Не можу обійти увагою та не скажати декілька слів про отця доктора Дмитра Блажеївського, який з молодих літ, — а цього року 21 серпня йому виповнилось 100 літ, — проживав та працював в еміграції, спочатку у США, а згодом в Італії. Часто при першій можливості приїжджає в Україну. На свої скромні заощадження йому пощастило створити у Львові галерею — виставкову залу, де постійно екс-

страва з кукурудзяної крупи, звареної на сметані, посыпана міцною запашною бринзою — що може бути смачніше в такій обстановці?

У понеділок минуло 40 днів з дня смерті нашого побратима Данила Андрійовича Кононенка. «Свігличані» зібралися, щоб пом'януть, помолитися за Вічне Царство для його Душі. Діллилися споминами, яким він був і залишається в наший пам'яті... В архіві «Свіглиці» — ще аж за 1995 рік — знайшлося перекладене Д. Кононенком таке співзвучне съюзденю оповідання. Друкуємо. І дякуємо, що він і далі з нами, зі «Свіглицею», з читачами...

Xто й коли назвав це невеличке степове сільце Каракоз («Чорноока»), навіть старожили не пам'ятали. Село як село. Хати, повишивані очеретом, високі димарі. Хати ліворуч, хати праворуч, а посередині — широка курна дорога. Традиційним у селі було все, що праворуч від дороги жили кримські татари, ліворуч — українці і росіяни.

Жили дружно. Пережили колективізацію, голод, розкуркулювання. І свята зустрічали разом: і татарські, і українські, і російські. Особливо шанувалася в селі п'ятниця. Цього дня на слов'янському боці топили лазні, і всі жителі села дружно «змивали» гріхи, «напрацювані» за тиждень. А ввечері після лазні жінки заправляли гасом лампи, засвічували їх, розсідалися довкруг і через паперові трубочки, до потемніння в очах, дивилися в сердечка на ковпачку, намагаючись роздивитись своє майбутнє.

Разом пережили німців, румунів, угорців і з нетерпнінням чекали, коли ж повернутися наші, і село нарешті дізнається про долю своїх синів, братів, батьків, які пішли в сорок першому на фронт. Визволителі зустрічали зі слозами застяги на очах. Виставили на дорогу столи, а на них — все, що вдалося зберегти від всюдисущих румунів: вино, самогон, сало, м'ясо, млинці, чебуреки, навіть тютюн.

Але не встигли гідно стріти і провести, не встигли витерти слізози радості, як сталося страшне й незрозуміле.

На світанку село оточили автоматники, повантажили всіх до одного:

жінок, стариців, дітей. Повантажили і повезли невідомо куди. Та половина села, котра залишилася, завмерла в тривожному очікуванні: отже, завтра можуть ось так само приїхати й за ними...

Коли перший страх минув, у крайній хаті почувся гіркий плач за покійником. Плач цей, ніби воғонь у вітряний день, перелігав від хати до хати, поки не охопив усе село. До плачу людей додавалося

Нузет УМЕРОВ

ПОМСТА

скавуління собак, ревіння голодної худоби, залишеної в хлівах на спустілих обійттях.

Минуло тижнів зо два, і в село знову понаїхали криті автомашини. Привезли переселенців. Людей вивантажили на правому боці і запропонували поселятися в хатах на вибір — кому яка сподобається.

Кілька днів у селі не стихали крики, суперечки. Зрідка спалахували бійки. Люди виривали одне в одного швейні машинки, патефони, кілимки, посуд — усе, що залишили колишні мешканці. Лівий берег села мовчики, з презирством спостерігав за тим, що відбувалось. І це не залишилось непоміченим.

Розібравши майно і худобу, приїжджі накинулися на старожилів:

«Чого витріклися! Вам нічого не дісталось?! Думаете, нам не розказали, як ви тут разом з вашими татарами сідницю фашистам лизали... Шкури продажні! Зачекайте, і

до вас ще доберуться...».

Сперечались з приїжджими ніхто не захотів. Але наступного дня сталося несподіване: лівий бік села разом, ніби змовившись, заговорив незрозумілою мовою. Навіть пісні, які зрідка зринали то тут, то там, теж були незрозумілі, різали слух. Переселенці потерпіли кілька днів і послали в центр гінця з листом, де мовилось, що ще не всіх вивезли, що деякі з них переховуються в оселях місцевих жителів.

Гінець повернувся. Повернувся не один, а з капітаном із органів. Той старанно перевірив документи старожилів, ходив від хати до хати, особисто знайомився з кожною сім'єю. Затримався у Гребенюка, який одним з перших у селі повернувся з війни, залишивши під Варшавою обидві ноги, та ще у Рогожина, який приїхав у гості.

Від'їжджаючи, капітан зібрав переселенців і оголосив, що відомості, доставлені в центр, не підтвердилися, а отже, брехливі: татар у селі нема. Переселенці невдовзі загусти. Капітан зняв кашкета, провів покаліченою долонею по рідкому волоссу і тихо запитав: «А ви відомі звідки привезли?». «З-під Смоленська ми», — відповіли разом кілька чоловік. «Значить, теж були під німцем...» — капітан похитав головою і додав: «Про те, як ви там жили, питати не буду...».

Капітан поїхав. Наступного дня жителі лівого боку села почали готовуватися до поминок: ішов сороковий день виселення татар...

Переклав з кримськотатарської
Данило КОНОНЕНКО

ВШАНУВАЛИ УЛАСА САМЧУКА

20 лютого виповнилося 110 років з дня народження українського письменника, публіциста, громадського діяча, поборника Незалежності України Уласа Самчука.

Творець великої української літератури в еміграції, автор майстерних мемуарів та історичних романів, в яких передано весь трагізм втрати української державності, Другої світової війни та радянської окупації, голоду та вимушеної еміграції сотень тисяч українців 1930-1940-х років.

Улас Самчук одним з перших у художній літературі описав трагедію Голодомору, присвятивши повість «Марія» матерям, що загинули голодною смертю на Україні в роках 1932-1933. Письменник уславив історію визвольних змагань українців на Закарпатті («Гори говорять», 1934 р.), дій УПА на Волині («Чого не гойт вогонь», 1959 р.). Події Другої світової війни висвітлені у його творах «П'ять по дванадцять» (1954 р.) і «На блому коні» (1956 р.), а в книзі «На твердій землі» (1967 р.) він художнім словом передав життя українських емігрантів у Канаді.

1982 року письменник був висунутий на Нобелівську премію з літератури.

* * *

Учні Здолбунівської загальноосвітньої школи № 3 читали поезії поетів-сподвижників Уласа Самчука — Олексія Стефановича, Оксани Лятиринської та Євгена Маланюка. Під час заходу зуваха козацькі пісні у виконанні відомого українського бандуриста Назара Волошука.

У Громадському пошануванні взяли участь письменники, просвітники Рівненщини, науковці Рівненського державного гуманітарного університету, студенти навчальних закладів обласного центру.

Інна НАГОРНА,
засідівач Літературного музею
Уласа Самчука в Рівному

ЛЮБОВ, ЩО ДОВША ЗА ЖИТЯ

Рік тому, 13 лютого, зупинилося любові Катрусине серце. Не стало авторки понад 10 книг віршів і прози, викладачки іноzemних мов Севастопольського національного технічного університету, громадських активістів і популяризаторів у своєму місті людини, а ще доброї моєї подруги — українки Катерини Найдьонової-Козицької. І лише тепер я знайшла в собі сили озирнутися в минуле, де понад 20 років була присутньою дорога моя Катя, а якщо і не сама, то її турбота. Знаючи, як тіжко матеріально мені живеться, Катя не оминала жодного свята, аби не привітати мене з ним якимось подарунком, до чого привчила й інших

моїх авторів із Севастополя. Моїх — це тих, кого я, так би мовити, виводила в люди, допомагаючи їм підготувати рукописи до видання, а іноді, що гріха тайти, фактично переписуючи їх.

З Катею все склалося інакше, бо недарма ж кажуть, що талановита людина — талановита у всьому. Від її перших літературних ще молодіжних вправ, з яких ми розпочали своє знайомство, до наступного рукопису була, здавалося б, нездолана відстань. Всі поради Катя підхоплювали на льоту і нічого не забувала. Єдине, чого її бракувало, — це часу. Досконале знання трьох іноземних мов: англійської, німецької і французької та пристойне —

іспанської давало змогу їй не тільки успішно працювати в університеті, а ще й «натаскувати» студентів та абітурієнтів, не було і помічників у господарстві, бо жила одна. А ще так хотілось викроїти хвилину, аби навідатися на дачу, щоб привітатися там з улюбленими деревинами, що всі мали свої імена, вдихнути запах свіжоскопаної землі і поринути зором у чисте небо! Бо Катя до нестями любила і цю землю, і небо, і кожен зелений паросток. Про це можна було довідатися і без особистого знайомства, із Катиної творчості. Здавалася, вона б хотіла просто пригортати до серця усю нашу планету і захистити її від тих негативних впливів, що чинить на неї людина, завдаючи шкоди екології. «Зупиніться! — кричала вона у кожному третьому вірші. — Що ж ви, люди, залишите своїм внукам!».

Катя турбувалася не про себе, а про увесь світ, відчуваючи себе його часточкою, а тепер і дійсно розчинилася в ньому... Не чужим для Кати Катруси був і художньо-документальний жанр. Особливо це стосувалося реальних подій Великої Вітчизняної війни в Севастополі.

Що ж до віршів, то вже у 1996 році Катерина Козицька-Найдьонова була визнана

крашою поетесою року, а незабаром стала лауреатом і премії Л. Толстого — вже за прозу. Та моя улюблені сестри Катиних книг (до речі, мені і присвячена) — це «Ганнусині листи». Події одноїменної повісті, написаної в епістолярному жанрі, відбуваються у 80-ті роки. Власне, якісно особливих подій і немає, просто різні буденні дрібниці, з котрих складається непросте життя радянської вчительки, хворобливої, беззахисної, рефлексуючої, невдовзі після останнього листа якої обривається і її життя. І тут потрібен подвійний талант, бо тримати читача в тонусі доводилося не завдяки захоплюющему сюжету, а швидше всупереч

кому націоналізмі, у 1935 році Д. Козицького було виключено із лав компартії і він змушений був різко змінити свою професію. А його вірші, яким тепер віддав усю свою душу, видала вже Катерина. Вони не схожі на часині — інша, соковита, українська мова, інша незвична стилістика. І хоча 27 квітня виповнилось вже 30 років, як Дмитро Іович пішов з життя, його дочка до останнього подиху несла в собі відголоски батькового таланту та його любов до української мови, якою написала багато своїх найщемкіших поезій. Зі мною вона теж говорила тільки українською, говорила жадібно, бо за 50 років проживання в Севастополі так і не знайшла собі україномовної компанії.

Народилася Катерина в місті Ічня на Чернігівщині, вищу освіту здобула в Києві. Далі — приїхала за розподі-

лом до Севастополя. Отака нехитра канва зовнішніх подій її життя. Але є ще й внутрішня, головним двигуном якої були емоції, пов'язані з любов'ю. І йдеться не обов'язково про романтичні стосунки, хоч, варто зауважити, що після двох шлюбів душа її не згасла і до останнього подиха поетеса була відкрита до нових вражень і почуттів. Катя була хронічно закоханою в квітку, то в пташку, то в якісль створений власною фантазією міраж — інакше вона просто не могла. А тому, коли винажлива хвороба на роки обмежила жінку чотирма стінами і вона змушенна була скласти крила, серце, зрештою, не витримало...

Катя було 78 років, але про неї неможливо писати як про бабусю, бо вона була молодою не у переносному, а в самому прямому смислі слова. Навчиться дихати любов'ю — і ви й самі дізнаєтесь, що таке вічна молодість.

За життя Катруси телефонувала мені щотижня, і ми обмінювалися не стільки інформацією, скільки енергією. Останні п'ять років (майже стільки тривала Катина хвороба) переважно акумулювали її я. Постіхом, втілену у слова, я посылала їй свою любов, бо знала — це для неї майже як повітря. Постию і сьогодні, кудися у простір, але сподіваюся, що за адресою.

Тамара СОЛОВЕЙ

«ВІРШ, ЯК МОЛИТВУ, ПИШУ»

Життя прожити – не поле перейти. Про цю народну мудрість у своєму сонеті «В життєвськім полі» миргородський поет Микола Калінін нагадує не випадково. І додає, що зрозуміш її «не враз, а поступово, лиш з роками», коли оглянешся на пройдений шлях. Тоді краще бачиш здобутки і помилки як власні, так і чужі. І здатен зробити правильні висновки, визначити орієнтири, які не слід випускати з поля зору в подальший дорозі. А ті віхи – то любов до рідного краю, до України та людей, то осуд несправедливості, нехлюстства, брехні, що породжують корупцію, здирництво, зраду.

Але до цього треба дійти, набивши мозолі, а то й шишки. Варто зазначити, що життєвий шлях Миколи Калініна значно довший, ніж поетичний. Народився він у 1949 році в с. Цибулеве на Кіровоградщині, дитинство минуло на берегах річки Хорол у Миргороді на Полтавщині, наставши і працював у Києві. За фахом – інженер-економіст, захоплюється комп’ютерним програмуванням. Уесь цей життєвий досвід – у його поезіях. А першу свою збірку під назвою «Яблука пізньої осені» він опублікував лише у 2006 році. В ній чимало цікавих творчих знахідок. У віршах не просто голос поета, а громадянина, якого до глибини душі тривожать проблеми та болі Вітчизни. До речі, він не просто констатує чи гнівається, а в поетичній формі пропонує путі їхнього вирішення. Особливо це помітно у циклах «Пам’ять нетлінна», «Прозріння духу», «Вічний Чорнобиль». Інакше він не може, бо, зі слів самого поета, «вірш, як молитву, я пишу».

Для прикладу, у вірші «Чи повні яєла, як воли мовчать?» (сама назва дещо перегукується з романом миргородця, класика української літератури Панаса Мирного) Микола Калінін закликає:

«Народе, не мовчи, волай, борися!
Пора тобі нове життя
вже розпочати!»

Цей клич і в іншому патріотично му вірші «Прозріння духу»:

«Неправди крига скресла у дебої,
Жовтогаряче сонце знов сія!
Народе, світ пишається тобою,
Що на Майдані стали – ти і я!»

Як видно, поет хоче не просто поле перейти, а бути в передніх лавах орачів, будівничих нового життя. Звертаючись до пам’ятника Тарасові Шевченку, він вірить, що боротьба принесе жаданий результат: «...Діти тут буде, й буде мати, свої і воля, і правда в своїй хаті – заходь, Тарасе, в дім новий, сідай!».

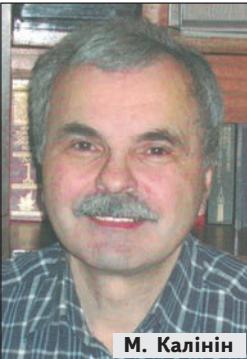
У своїй першій збірці автор показав себе і як тонкий лірик: цикли «Стежка до рідного дому», «Послухаймо тишу», «Колосала мати сина», «Промені серця». Він – і чудовий дитячий поет (цикл «Диво-колесо»), котрий добре знає психо-логію малечі і здатен задовільнити її смаки та уподобання. Часом у своїх віршах він виступає як гнівний сатирик і гуморист. Все це, як кажуть, набуте під час крокування довгими життєвськими гонами.

Однак мені, може, випадково, або ж так мало статися, довелось ознайомитися з новими творами Миколи Калініна. За ці роки значно зросла його поетична майстерність. Кожен вірш – то неповторні образи, своєрідне світобачення, філософське осмислення буття. Без перебільшення, – багатом якого творам могли б позаздрити й мас-тіті поеті.

Як це йому вдається, поет зінається у творі «Диво-нітка», епіграфом до якого взяв рядки з вірш-пісні «Два кольори» Дмитра Павличка:

«Збігла вічності хвилина,
День відцієв, новий гряде –
Так із днів моїх невпинно
Нитку років час приде...
Я запнуло, вишило,
Плач і шепіт, сміх і крик –
Роки хрестиком лягують
На життя моого рушник».

Що ж, за цей час Микола Калінін «зіткав» дві нові збірки поезій. Одна складається з віршів для дітей – дотепних, світлих, як сочнечка, і турботливих, як бабусі, а також з перекладів англомовних дитячих поетів. Інша збірка «зіткана» з по-

М. Калінін

зій, так би мовити, для дорослих, сонетів, рубаїв, перекладів англійських поетів Байрона, Кіллінга, Кітса та сучасних – Мак-Гаха, Сервіса Роберта У, Кетрін Мансфілд, Шела Сільверстіна.

Особливу увагу слід звернути на сонети, яких «назбиралося» більше шести десятків, а також на рубаї – до цих класичних поетичних жанрів вдається небагато сучасних митців, може, через те, що потребують не тільки вправності, а й дотримання певних правил віршування. Хочеться завважити, що сонети Миколи Калініна відзначаються суто українським колоритом, способом мислення, розмайттям поетичних образів. Здається, не обійтися без впливу геніального англійського поета Вільяма Шекспіра. В сонетах, як і в попередній збірці, він по-українськи розмірковує над сенсом буття: заради чого варто жити на землі? Мислити конкретно, афористично, переконливо. В сонеті «Вічне життя» пише:

«Ta холод все ж із тими світів іде –
Із вічності іде у іншу вічність,
Нагадує: твое життя, як день, –
Хоч світлий він,
однак межує з ніччю...
Живеш – добро творити поспішай,
З весни подбай
про днів своїх вражай!»

Це – поетичне кредо Миколи Калініна, його віра і сподівання, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях. Нехтування ними викликає в автора спротив до всього низцого, облудного, примітивного. І тоді в його сонетах вибує сарказм, гротеск, іронія, якими він карикатурно змальовує пороки та огрихи. Скажімо, в сонеті «Ганьба і слава» він відверто наслідається: «Спасибі рідній партії за літо, За те, що вчасно гарний дощ пройшов». «Мудрі» вожді та їхня челядь все приписують собі, навіть те, що сотворила природа. І далі розвиває цю думку так:

«За графіком швидкій
примчав нас поїзд –
Міністру чи диспетчеру – салом!
Коли ж аварію диспетчер скрів –
To кари... стрілочнику не минуть»...

Хвалювавість, зазнайство, чванство – характерні риси тих, хто звів жити на широку ногу, дбаючи про себе, а не про громаду. Ось як ці прикірі явища подає автор у сонеті «Цвіт і пілд»:

«Музкі народу обіцяють гори,

Поки свій шлях торують на Олімп...

З Олімпу ж їм народне горе

Не бачиться –

їх спілить власний німб».

В іншому сонеті «Грім і дош» тих же обіцяльників, які забувають про свої слова вже наступного дня після обрання, він влучно зображує в алгоритмі формі:

«Одного разу діжка так котилася,

Гримла – бо порожня – і гула!

Дошів луна лиш громом

десь відбилася,

Ta дош не йшов –

лиш блискавка була».

Алегорія в сонетах Миколи Калініна набуває великого суспільногозвучання. Вони дещо нагадують байки – такі ж гостросюжетні, повчальні, побудовані на конкретних образах. Це – «Земля і Небо», «Лавр і Омеля», «Про поросят», «Дві криниці», «Вода і Тополя» тощо. Досить актуально звучить його сонет «Слов’яна пісня». Пам’ятає, як комуністи і «регіонали», такі собі «зозулі», домагалися неправедним шляхом ввести двомовність в Україні. Як відомо, пізніше вони стали відвертими сепаратистами, а то й зрадниками. Автор уже тоді попереджав, до чого це може привести:

«Рік відвели на акцію таку,
Ta не затвохали зозулі слов’яни...
A слов’яной зозулео – «Ку-ку!»,
Свою ж забув – не лине пісня гасем...
Не забуваймо мову ми свою,
Аби не стало, як у тім гаю!»

Використовуючи алегорію, поет таким чином розширяє рамки соцнета – поряд з лірикою та філософічністю наділяє його функціями критика, а то й судді суспільних явищ. І робить це майстерно, самобутньо. Тє ж саме помітно і в рубаях – у жанрі, не характерному для української поезії, проте, як на власному прикладі довів автор, в умілих руках здатному коротко і різномірно показувати людину на строкатій ниві життя. Його рубай – то сплеск почуття, образу, думки.

А завершивши свої нотатки про різноплановий, різноможливий і своєрідний поетичний набуток Миколи Калініна хочеться його ж віршем, який не потребує коментарів. Це – пророчий вірш «Коротка новітня історія України». Тут він, незважаючи на всі незгоди, вірить у перемогу добра над злом, у ясне майбуття Батьківщини, у щасливе поле-життя народу. По суті, це – молитва за Україну.

Віктор СТУС,
член Національної спілки письменників України, заслужений журналіст України, лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Степана Руданського м. Сімферополь

Микола КАЛІНІН

КОРОТКА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Списи паперові,
Паперові коні,
Ні на що не годні
Паперові дзвони...

Де згубили славу
Нинішні тетьмані?

Терплять лжу лукаву,
Грішних діл оману.

Сонце як не світить –
Не здолає ночі,

Предків заповіти
Топчути поторочі.

То не поторочі,
А якісь приблуди:

В них незрячі очі,
Мов на них полуща.

Може, як не полуда –
Просто «скрая хата»,

Й не гнітить облуда
Й фарисейство «брата»...

Фарисейство «брата»
(«Братство двох народів»)
Не спасли від каті
Січових клейнодів.

Булава й клейноди
Впали з рук старечих,

А Дніпрові води
П’є гріховна нечисть...

Оповила нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

Опівнича нечисть
І Дніпро, і кручи,

Та розправлять плечі
Покоління внуchi!

СОНЕТИ

ВОГОНЬ I ВОДА

БОЖЕ, УКРАЇНУ ЗБЕРЕЖИ!

Мабуть, в Україні немає жодної школи, яка б не підтримала війнів АТО. З числа таких шкіл, що активно допомагали нашим захисникам, і загальноосвітня школа № 7 м. Житомира, котрій, до речі, присвоєно ім'я одного із її випускників — героя Валерія Бражевського, який був командиром аеромобільної роти 95-ї окремої аеромобільної бригади й загинув 9 січня 2005 року в Іраку під час виконання службових обов'язків. Проте зазначу, що у цій школі учні та педагоги на чолі з Валентиною Миколаївною Чубінською ставляться з великою пошаною і турботою не тільки до солдатів 95-ї аеромобільної бригади, а й до всіх наших героїв-захисників, які передують зараз на сході України, широ за них переживають. Уесь колектив школи та школярі протягом цього навчального року намагаються брати участь не тільки в шкільних, а й у міських соціально-патріотичних акціях.

Заступник директора з виховної роботи Людмила Семенівна Яремчук розповіла, що під час акції «Житомире, підтримай захисника Вітчизни!» було зібрано 3150 грн. Частину цих грошей дали на лікування воїна Ігоря Чупруна, який був важко поранений в зоні АТО, іншу — передали для 95-ї аеромобільної бригади. А на початку навчального року батьки та діти 1-Б класу їхньої школи закупили 28 малюнків пораненим, які перебували у шпиталі.

«З великим задоволенням наша школа взяла участь у висадці 95-ти кущів троянд біля Богунської райради на честь 95-ї бригади, — продовжує свою розповідь Людмила Семенівна. — Продавали випічку на благодійному ярмарку, який ініціювалася Богунська райрада, а вирученні кошти передали нашим бійцям.

А ще наші учні завжди охоче виступають на благодійних концертах на підтримку українських військовослужбовців — учасників боївих дій на сході держави».

Далі пані Людмила розповіла про те, що іхні педагоги, учні та батьки турбуються не лише про наших захисників, а й про тих мешканців сходу, які опинилися в пеклі війни, широ їм співчують. Близько півтори тонни продуктів харчуван-

ня, предметів гігієни та одягу було зібрано та відправлено для дітей східних областей.

Вчителі трудового навчання ЗОШ № 7 залучили інших педагогів та старшокласниць для пошиття маскувальних чохлів на каски. Білу тканину приносили з дому батьки, вчителі робили викроїки, а шили разом з ученицями. Вирукени за зібрану макулатуру кошти було передано на пошиття маскувальних чохлів. Крім маскувальних речей, ще й'язали теплі шарфи та шкарпетки, взявшись участь у соціальному проекті «Зігрій своєм теплом захисника Вітчизни».

Дівчатка, у яких трудове навчання викладає Тетяна Михайлівна Науменко, виготовляли фенечки, браслети, серветки з написом: «Слава Україні!». А з Людмилою Миколаївною Суровцевою дівчатка виготовляли ляльки-обереги.

Світлана Яківна Пріма із своєю групою учнів виробляли сірники тривалого горіння. Технологію їхнього виробництва підгляділи по телебаченню. Потрібно було на звичайні сірник намотати трішки ватки, не покриваючи сірку, покапати на ватку воском. Готові сірники діти складали у коробки з-під цукерок, а на коробці робили відповідний напис: «Сірники тривалого користування».

А до Дня Святого Миколая для військових у зоні АТО учнями та педагогами було відправлено 94 солдатичних подарунки й малюнки з Новорічними привітаннями.

З метою патріотичного виховання в школі було проведено місячник оборонно-масової роботи, присвячений 23-ї річниці з дня створення Збройних Сил України. Під час місячника відбулися цікаві зустрічі з військовослужбовцями 95-ї АМБ — учасниками АТО Дмитром Ткачуком, Олегом Бутнищком, Віктором Дмитрівим, Анто-

ном Крюком та з курсантами Житомирського військового інституту ім. С. П. Корольова.

Дуже сподобалася дітям конкурсна військово-патріотична програма «Ми — патріоти твої, Батьківщино!», під час якої команда старшокласників школи змагалася з командою курсантів Житомирського військового інституту ім. С. П. Корольова.

Запам'ятався школярам і яскравий флешмоб до 23-ї річниці з дня створення Збройних Сил України: «Збройні Сили — незламні, єдині». Пам'ятатимуть учні й зворушливу зустріч з випускником школи — учасником АТО Андрієм Ковалем. Від школи йому було подаровано термобілизну та інші теплі речі.

А повернувшись з зимових канікул, педагоги та діти взялися знову допомагати нашим військовослужбовцям. Тільки за лютий було зібрано та передано 400 банок консервів для 95-ї АМБ.

«Підтримавши ініціативу ЗОШ № 24, нашою школою було зібрано 2232 гривні на танк для 30-го батальйону 95-ї АМБ», — повідомила Л. С. Яремчук.

Також у лютому відбулась нова цікава зустріч з воїнами 95-ї АМБ, учасниками АТО рядовими А. Котовим-Євтюковим та М. Ясиревим. Уявляю, з яким захопленням дивляться діти під час таких зустрічей на справжніх воїнів-героїв, вони вірять, що бійці обов'язково захистять нашу Україну від ворогів-загарбників. Діти моляться за них і присвячують їм свої вірші. Один з них, написаний Веронікою Гедуліновою, ученицею цієї славної добрих ділами школи, пропонуємо вашій увазі:

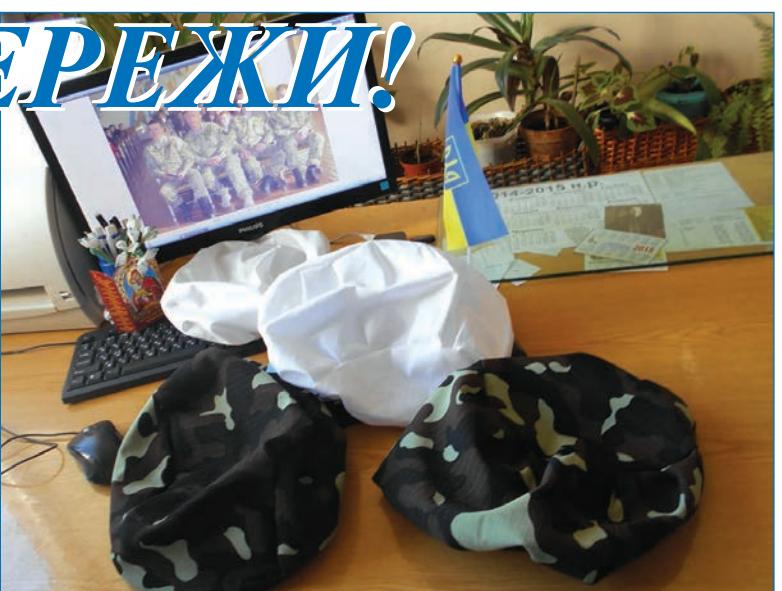
Помолось за Україну,
Щоб вона була єдина,
Щоб жили тут вільні люди,
Щоб мир панував в усіх усюдах.

Щоб солдатів наших не вбивали,
Щоб нашу мову поважали,
Щоб у кожній хаті
Українська пісня лунала,
Дякувати Богу закликала.

Боже мій, почуй мене:
Хай війна скоріш мине!

Як ти врятував
Ізраїльський народ,
Як Ісуса врятував,
Якого хотів вбити цар Ірод,
— Так і нам Ти поможи,
Країну нашу збережи!

Людові ХОМЕНКО

СЕРГІЙ КЕМСЬКИЙ: НАША КРИМСЬКА ГОРДІСТЬ І НАШ ВІЧНИЙ СМУТОК...

У роковини Майдану кримчани вшанували свого земляка Сергія Кемського, який був убитий снайпером 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській пострілом у шию.

Народився Сергій 15 листопада 1981 року в Керчі, де закінчив школу № 1. Потім вступив до Львівського національного університету на спеціальність «Політологія», де здобув ступінь магістра політології. Працював у Києві в Інституті політичних та економічних ризиків і перспектив, писав статті для «Української правди», газети «День» та інших видань, перекладав з англійської, вів декілька інтернет-проектів, складав вірші. Любив займатися спортом: плавав, катався на роликах, лижах, ходив у гори. Дуже багато читав, любив Маяковського, Шекспіра, Ахматову, Гете. Постійно перечитував історію України. Останні роки він жив у місті Коростені Житомирської області. Поховані у селищі міського типу Яблунець Ємельчинського району Житомирської області, звідки родом його батьки.

21 листопада 2014 року йому присвоєно звання «Герой України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка» (посмертно) — «За громадянську мужність, патріотизм, геройче відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції гідності».

«На небо погляне вільна людина З новими думками, творча, нестримна. Ми стіни проб'ємо з міцного ґраніту, щоб тільки любов панувала у світі!» — цими рядками закінчується останній вірш Героя Небесної Сотні, кримчанина Сергія Кемського. Він написав його 16 лютого — за 4 дні до смерті...

МОЛИТВА ЗА НАЙМОЛОДШОГО ГЕРОЯ

Село Травнєве на Тернопільщині — у скорботі. Односельчани разом з іншими мешканцями краю вшановують пам'ять наймолодшого Героя Небесної Сотні — Назарія Войтовича. Його життя обірвалося на 17-му році. У рідному селі героя побував кореспондент «Укрінформу».

Хата Войтовичів — поблизу сільського храму. І щораз, коли звучать дзвони, у батьків Назарія стискається від болю серце.

— Не вірю й досі, що його вже нема. Б'ють дзвони, а мені здається, що то все за Назарієм споминають і тужать. То була чиста, світла душа, єдина наша дитина... — каже батько Назарія — Юрій Петрович.

Розмовляємо у садибі Войтовичів. Двоповерхова, добре збудована і затишна, вона водночас від пусткою. Відчувається, що тут чогось чи, точніше, когось не вистачає.

— Все, що бачите, я своїми руками робив. Назар охоче допомагав. І ці сходи на другий поверх, і перила, стіл у верхній хаті, підлогу — все робив сам і тішився, що до цього Назар до-

лuchaється. Все для нього робив, для сина, — розповідає згорюваний батько.

Заходимо у невеличку Назарову кімнату. Столик, полиці з книжками, мольберт, за яким любив сидіти юний господар цієї оселі. Книг багато. Переважно — про історію України.

— Він дуже багато читав. Захоплювався малюванням, хотів стати дизайнером, тому поїхав вчитися у Тернопіль, в кооперативний коледж. Він часто мене запитував, чи знаю, який нині день і що було знаменного цього дня в історії України. Знав чимало фактів, подій. Зачитувався історичними книгами, збирав старовинні речі, монети, ходив у походи рідним краєм, — продовжує пан Юрій.

— Коли почався Майдан, він одразу сказав, що поїде туди. Ми з дружиною його відмовляли, але він налаштувався — і все. Він був таким — як задумав щось, то вже не переконаєш відмовитися від цього. Навіть із бабцею мало не посварилися, бо вона не хотіла його відпустити, плакала. А я думаю — нема ради. Сам бігав з ним, але велика господарка, треба це все обходити. На базарі купив йому теплі речі, добре взуття. Дав гроши на дорогу. Пойшав у се-

реду, 19 лютого. Прибув до Києва вранці. А вже о 9.45 раптом з його телефону хотісь дзвонити. Телефонувала якесь жінка і сказала, що Назара вже немає у живих. Був у первих рядах. Десь трохи вище Жовтневого палацу.

Ось він — цей мобільний телефон, з якого родині Войтовичів надійшла скорботна вістка. Юрій Петрович каже, що вони з дружиною від того дня його ні разу не включали, не можуть навіть дізнатися, куди востаннє тоді телефонував їхній єдиний син. Пан Юрій бере мобілку і кладе її у шухляду Назарового письмового стола.

— У весь час думаю, коли будуть покарані убивці нашого сина та інших людей, які загинули під час Революції гідності? Бачу, що все це затягується, відкладається. Ми вже не маємо сили жити в такій атмосфері, коли убивці десь ходять на волі. Я себе змушу щось робити, якось відволіктися. Але світ мені немилій. А жінка — то взагалі, більше мовчить, як говорить. То страшна трагедія. Але на все Божа воля. Не раз думаю, що от зараз АТО, це точно, що Назар би туди поїхав, хоча ще такий юний був...

Юрій Петрович каже, що односельці їх усіляко підтримують. Сільська рада виділила земельну ділянку, пообіцяла посприяти з уstanовленням пам'ятника Назарові.

Того ж дня побував у місцевій школі, яка

відтепер названа ім'ям Назарія Войтовича. На фасаді — меморіальна дошка. У приміщенні — музей юного героя. Сюди мати Назара передала особисті речі сина, його фото, малюнки.

— То була допитлива, доброзичлива дитина. Згадую, як перед випускним Назар з однокласниками посадив на пагорбі біля школи сосни. Саме насадження має форму тризуба. Вже нинішні випускники посадили в тому контурі тризуба ще 100 сосен на честь Небесної Сотні, створили музей Назара Войтовича. Це — своєрідний центр духовної сили і патріотизму як для учнів, так і для всіх односельчан, — розповів директор Травнівської загальноосвітньої школи Василь Оверко.

Коли покидає Травнів, зупинився на пагорбі. У видолинку, де лежить село, у передвечір'ю мареві глухо прозвучали дзвони. Вони скликали вірян на службу Божу. Там, у церкві, лунатиме тиха і щира спільна молитва за наймолодшого Героя Небесної Сотні, односельчанина Назарія Войтовича. За нього і тих, хто віддав життя на столичному Майдані заради тихого надвечір'я і світлих ранків у нашій Україні.

Олег СНІТОВСЬКИЙ
м. Тернопіль

ОДНОСЕЛЬЦІ ЗВЕЛИ ХАТУ РОДИНІ ЗАГИБЛОГО МАЙДАНІВЦЯ

Ігорю Ткачуку було 38 років, коли 20 лютого він загинув на Майдані від пострілу в голову. У нього залишилася дружина і троє дітей: двоє синів і донька.

Дружина розповідає, що Ігор Ткачук поїхав на Майдан, коли вже знову, що там убивають людей, а гроши на дорогу позичив.

«Я не пускала його. Казала, щоб не їхав, тому що бачила, що його можуть вбити, я розуміла це добре. А він мені сказав: «Ми з тобою вже наїхувалися, хочеш, щоб ще діти так бідували?» — розповідає Марія Ткачук.

Родина Ткачуків мешкала у старенький сторічній хатині. Після смерті чоловіка родині дуже допомогли односельці. Нову хату збудувала громада прикарпатського села Велика Кам'янка.

Будівництво ініціював місцевий підприємець Мирослав Адамський. Він забирає тіло з моргу, допомагав із похороном і підписав про будівництво.

«У мене є знайомий архітектор. Я пішов до нього і спочатку поговорив, чи не міг бін безплатно зробити проект. Він погодився, дав типові проекти. І я приніс, нагло Маріїці дав і кажу: «На. Тобі ніч на роздуми. З дітьми гортай. Показуєш пальцем — і ми що будемо розробляти». Ну, вона тикнула пальцем», — розповідає Мирослав Адамський.

Хату будували за спонсорські гроші: допомога надходила з-за кордону, чим могли, допомагали підприємці, будівельні фірми і заводи. Робітники працювали безкоштовно.

«Дуже багато допомагали матеріально чи будівельними матеріалами, хто як міг, але найбільше — це люди, робоча сила, і за це їм теж велика слава. Тут із чужих ніхто не працював, все наше хлопці», — ділиться Мирослав Адамський.

Родина і досі не може повірити в те, що має новий будинок. «Коли майстри вже закінчили роботу всередині і ми там прибрали, мили сходи, то не вірилося, що ми це

ЙОГО МОЛИТВИ СЛУГУВАЛИ ЦЕРКВІ ТА УКРАЇНІ...

Від імені Міністерства культури України висловлюю співчуття з приходу відходу у вічність Митрополита Київського і всієї України, представителя Української автокефальної православної церкви, Блаженнішого Мефодія.

Владика прийшов у цей світ у важкі повоєнні роки, а пішов із життя в час, коли Україна переживає доленосний період боротьби за своє незалежне майбутнє. Його молитви, багатий досвід, мудрість та послідовність завжди слугували ствердженю та зміцненню Української Церкви та Української Держави.

Блаженніший Митрополит Мефодій залишився з нами як Предстоятель відновленої Української автокефальної православної церкви, який доклав багато зусиль до гармонізації державно-конфесійних відносин. Плекав Віру та був Пасторем і Людиною, яка внутрішньою своєю силою спонукала до добра, спокою та надії.

Світла пам'ять спочилому Ієрарху!
Віце-прем'єр-міністр —
міністр культури України
В'ячеслав КИРИЛЕНКО

СВОБОДА ВІРОСПОВІДАННЯ В КРИМУ: АБО ПІД РОСІЙСЬКИЙ СТАНДАРТ, АБО ЗАБОРОНА...

Російська влада вимагає від українських церков та релігійних організацій у Криму до 1 березня 2015 року подати документи на перереєстрацію відповідно до законодавства Російської Федерації. Як повідомляє ГО «Інститут релігійної свободи», невиконання цієї умови тягне за собою заборону на релігійну діяльність таких юридичних осіб та їхню подальшу ліквідацію.

«Юридичні особи, які не привели свої установчі документи у відповідність до законодавства Російської Федерації, які не звернулися із заявою про внесення відомостей про них до єдиного державного реєстру юридичних осіб та не набули статусу філії (представництва) іноземної юридичної особи у строк, встановлений цією статтею.., після закінчення цього терміну не мають права здійснювати діяльність на території Російської Федерації.. і підлягають ліквідації», — зазначено у федеральному законі РФ.

ГО «Інститут релігійної свободи» зазначає, що начальник відділу у справах релігій і національно-культур-

турних товариств Міністерства культури Криму Олександр Селевко заявив на розширеному засіданні комісії Громадської палати РФ з гармонізації міжнаціональних і міжконфесійних відносин у Сімферополі, що процес перереєстрації релігійних організацій у Криму «іде уже складно».

За його словами, завершити перехід кримських релігійних громад у російське правове поле планувалося до 31 грудня 2014 року, однак термін довелося продовжити до 1 березня 2015 року. За даними заступника «представника президента РФ у Криму» Володимира Бобровського, в регіоні перереєструвались 9 громад. Ще 73 перебувають у стадії реєстрації. Свої статути у Москві зареєстрували тільки 2 релігійні організації.

«Інститут релігійної свободи» нагадує, на початок 2014 року в Криму зі статусом юридичної особи діяло 1409 релігійних організацій. Ще близько 674 релігійних громад, в основному кримськотатарських, діяли без реєстрації. За останні 25 років кількість релігійних громад у Криму збільшилась з 47 до 2083.

В «Інституті релігійної свободи»

зазначають, що російське законодавство суттєво обмежує права віруючих і релігійних організацій, порівняно з законодавством України. На думку експертів інституту, позбавлення статусу юридичної особи насамперед поставить під загрозу майнові права українських релігійних громад, які не зможуть розпоряджатися своїми храмами, молитовними будинками, мечетями та іншими спорудами. Така вимога про перереєстрацію спрямована на спонукання прийняття українськими священиками і віруючими громадянства Росії, входження під юрисдикцію російських релігійних центрів та повне підпорядкування законодавству РФ.

Крім цього, тільки зареєстровані релігійні організації можуть проводити релігійні обряди в лікарнях, дитячих будинках, будинках для людей похилого віку і в язнях; запрошуваючи іноземних громадян на роботу; відкривати банківські рахунки для отримання пожертвувань; придбувати та орендувати приміщення для богослужіння та інше майно; виробляти і поширювати літературу, друковані, аудіо- та відеоматеріали; здійснювати благодійну діяльність; встановлювати і підтримувати міжнародні зв'язки та контакти.

УНІАН

АРХІЄПІСКОП КЛІМЕНТ: ЦЕ — БОГОХУЛЬСТВО!

Архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент (УПЦ КП) закликає творців майбутнього пам'ятника «кримській самообороні» не богохульствувати, використовуючи символ Георгія Побідоносця. Про це повідомляють «События Крима».

«Пам'ятник «кримській самообороні» хочуть увінчати Георгієм Побідоносцем. Я ставлюся до цього негативно, тому що не можна спекулювати почуттями віруючих і православні святині ставити над насильством і безчес-

ттям. Це — богохульство, тому що Георгій Побідоносець — покровитель православного воїнства, православних християн. Він не є виключним символом Росії і російського воїнства. Просто зараз сакральні християнські речі, святині перетворюються на інструменти політичного впливу», — говорить він.

Автор майбутнього монумента ополченню Валерій Крючев стверджує, що Георгій Побідоносець стане одним із символів пам'ятника як «покровитель російського війська». Архієпископ Климент ці

слови спростовує. «Георгій Побідоносець — покровитель православного воїнства, православних християн. Він не є виключним символом Росії і російського воїнства. Просто зараз сакральні християнські речі, святині перетворюються на інструменти політичного впливу», — говорить він.

Раніше влада Сімферополя виступила з ініціативою встановлення в центрі міста пам'ятника «кримській самообороні». Проект монумента обіцяли

представити для обговорення громадськості. Спостерігаючи та експерти негативно ставляться до спроби влади увінчати пам'ять скандального мілітаризованого формування. Орієнтовна вартість монумента — 17 мільйонів рублів.

ВІЧНО АКТУАЛЬНИЙ КОБЗАР...

На тім світі благаєте?
Нема! Нема!
Шкода й праці.
Схаменіться:
Усі на сім світі —
І царята, і старчата —
Адамові діти.
І той... і той... а що ж то я?!

Осі що, добри люди:
Я гуляю, бенкетую
В неділю і в будень.
А вам нудно! Жалкуєте!
Єй-богу, не чую,
І не кричіть! Я свою п'ю,
А не кров людськую!

БОГОВІ — СВІЧКА, А ЧОРТУ — АВТОМАТ?

Історію двох друїз-священиків з Росії розповів та проілюстрував наочними доказами із соцмереж один з користувачів Живого Журналу. «На фото нижче — два друга, Павло і Сергій, з Петербурга. Сіли в барі, взяли по пиву, накотили злегка», — написав користувач uglich-jj. Фотографії демонструють священиків на службі та під час проведення дозвілля. Okрім цього, не нехтують святі отці й агресивними висловлюваннями проти українців. Зокрема: «Ні в нашему розумі, ні в нашій мові не повинно більше залишатися нічого українського». Слово «Україна» має стати для нас словом брудним і по ро чним, в одному ряду з матірною лайкою. Щоб не лише вимовляти, а й думати його унікали».

До речі, отець їздив особисто підтримати терористів на сході України...
<http://uglich-jj.livejournal.com/>

Тарас ШЕВЧЕНКО СОН КОМЕДІЯ

Дух истины, его же мир
не может прияти,
яко не видит его,
ниже знает его.
Иоанна глава 14, стих 17

У всякого своя доля
І свій шлях широкий:
Той муре, той руйнє,
Той неситим оком

За край світа зазирає, —
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.
Той тузами обирає
Свата в його хаті,
А той нишком у куточку
Гострить ніж на брата.
А той, тихий та тверезий,
Богохоязливий,
Як кішечка, підкрадеться,
Вижде нещасливий
У тебе час та й запустить
Пазур в печінки, —
І не благай: не вимолять
Ні діти, ні жінка.

А той, щедрий
та розкошний,
Все храми муре;
Та отечество так любить,
Так за ним бідкує,
Так із його, сердшного,
Кров, як воду, точить...
А братія мовчить собі,
Витрішивши очі!
Як янгата; «Нехай, — каже, —
Може, так і треба». —
Так і треба! Бо немає
Господа на небі!
А ви в ярмі падаєте
Та якогось раю

Різдво 2015 року. Президент Росії В. Путін у храмі Покрови Пресвятої Богородиці в с. Отрадному під Воронежем. Серед прихожан — діти з притулку, який діє при цьому храмі. Прикметно, що там зараз мешкає майже півсотні біженців з українського Луганська, де вирує розпалена найсановнішим «богомольцем» братовбивча війна... Каїн відпочиває...

ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національна газетно-журналістська видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

